

Kağı

İNADINA EDEBİYAT

YAZ 2017 7

Çocuğun edebiyat hakkı **Behçet Çelik**

Zor zamanlarda edebiyat
Doç. Dr. Necdet Neydim

Çocuklar ejderhalardan
neden korkmaz?
Kutlukhan Kutlu

“Öykülerle, değişik insan
fotoğrafları çekiyorum.”
Neslihan Önderoğlu

Ders: Öteki Müfredat - Konu: Mektup
Murat Özyaşar

Okulu bir edebiyat
mekânına dönüştürmek
Sevengül Sönmez

#ees10

Çocuğun edebiyat hakkı Behçet Çelik	6
Zor zamanlarda edebiyat Doç. Dr. Necdet Neydim	12
Çocuklar ejderhalardan neden korkmaz? Kutlukhan Kutlu	16
Ders: Öteki Müfredat Konu: Mektup Murat Özyaşar	22
Okulu bir edebiyat mekânına dönüştürmek Sevengül Sönmez	26
“Öykülerle, değişik insan fotoğrafları çekiyorum.” Neslihan Önderoğlu	30
Üçüncü bir mekân herkese lazım! Banu Ünal	36
Anadolu yollarında, edebiyat ve halk kütüphanecileriyle...	38
Edebiyata davet eden yaratıcı okuma uygulamaları	42
Bir öykü yarışması ve ikinci bir hayat. Bilge Arslan	50

İNADINA EDEBİYAT • YAZ 2017 • 7

© Günlüğü Kitaplığı

Keçi edebiyat e-dergisi
6 ayda bir ücretsiz yayımlanır.

Tüm yayın hakları saklıdır.
Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler
kaynak gösterilmeden alıntılanamaz.
İmzalı yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Sahibi: MIA Organizasyon Restorasyon
Yayıncılık Ltd. Şti. adına Mine Soysal

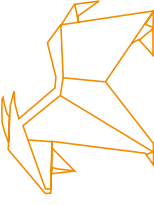
Editör: Halil Türkdén

Grafik tasarım: Huban Korman
Grafik uygulama: Eda Tuğsal
Son okuma: Hande Demirtaş
Reklam: Dilara Korzay

Bu sayıya katkıda bulunanlar:
Banu Ünal, Deniz Boz Aydemir,
Merve Özcan Kaynak.

keciwebiyat.com
twitter.com/keciwebiyat
facebook.com/keciwebiyat
instagram.com/keciwebiyat

info@keciwebiyat.com
0212 212 99 73
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok.
26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul

Öykünüz yoksa anlam da yoktur!

Üç yılı geride bırakan Keçi'nin edebiyat inadı sürüyor. E-dergimiz, 7. sayısı ile yaza merhaba diyor. YAZ 2017 sayısında Keçi okurlarını özel bir günden süzülen özgün ve özgür bir içerik bekliyor.

30'a yakın ilden, 500'ü aşkın öğretmen, eğitim yöneticisi, kütüphaneci ve akademisyen 10. Eğitimde Edebiyat Semineri'nde bir araya geldi. Dinlediler, tartıştılar, paylaştılar. Onlar, çocukların okuma yoldaşları. Bir çocuk, bir kitabı çok sevdiğinde ya da yarım bırakması geldiğinde yanında olabilenler. Yeni sayımızın başlığını taşıyan, çağdaş edebiyatımızın değerli öykücülerinden Behçet Çelik'in "Çocuğun edebiyat hakkı" içeriği tam da bu yoldaşlığın izini sürüyor. Ve hiç sorulmamış bir soruyu tartışmaya açıyor: Edebiyat bir hak mıdır?

Kesintiye uğramayan, gitgide çeşitlenen zor zamanlar! Çocuklarla zor zamanlarda neler konuştuk? Gözlerini kapadık, susturduk mu? Kitap okuyarak büyüyenler de, kitap öneren öğretmenler de zor konuların edebiyat yoluyla işlenmesine uzak değiller. Bu çetrefil konuyu yazar, çevirmen Doç. Dr. Necdet Neydim dillendiriyor.

"Harry Potter" dizisinin çevirmenlerinden Kutlukhan Kutlu, "Çocuklar ejderhalardan neden korkmaz?" sorusunun peşine düşüyor. Fantastik edebiyata dair çok özel bir içerik oluşturan Kutlu, Ursula K. Le Guin'e selam durarak, "Fantezi hakikattir," cümlesindeki gerçeği arıyor.

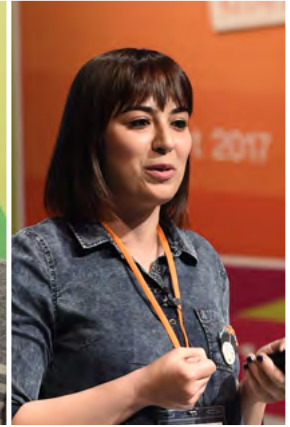
Gelenekselleşen yaratıcı okuma örneklerinin yanı sıra, bu kez edebiyat dünyasının yakından tanıdığı bir editörün, Sevgül Sönmez'in içeriği dikkati çekiyor. Sait Faik ve Sabahattin Ali gibi birçok usta yazarın kitaplarının editörü Sönmez, edebiyat derslerinin, okulların mevcut olanaklarından yararlanılarak nasıl işlenebileceğini anlatıyor.

Keçi'nin konuk yazarları arasında, çağdaş edebiyatımızın Haldun Taner Öykü Ödülü sahibi iki öykücüsü var. Hem kitapları, hem de ON8 Blog'daki Cin Atı köşesi ilgiyle takip edilen Neslihan Önderoğlu ile dijitalde öykü biriktirmekten kuşaklara bölünen genç dünyaya kadar kapsamlı bir söyleşi gerçekleştirdik. Yazarlığının yanı sıra edebiyat öğretmenliğini sürdüren Murat Özayaşar da öğrencileriyle birlikte çıktığı bir edebiyat yolculuğunu öyküleştiriyor.

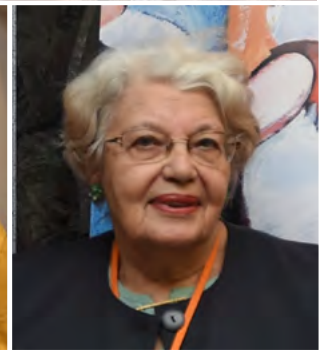
Anlam dediğimiz şey, anlık değildir. Bağlantıda, yolda, bazen düşülen boşlukta keşfedilir. Süreç yoksa, bir öykünüz ve o öykünüzü anlatacak sözcükleriniz yoksa anlam da yoktur belki de. Bilge Arslan bir lise öğrencisi. Zeynep Cemali Öykü Yarışması'nın 2012 yılında ödül aldığı günü, var oluşuna anlam katışını, yeni bir hayata başlamanın öyküsünü anlatıyor.

Keçi 7, genç bir öykücüden edebiyatımızın saygın isimlerine kadar dopdolu bir içerik sunuyor. Her insanın, her canlının yaşama ve öyküsünü anlatabilme hakkının peşinden yürüyerek, inadına edebiyata inanarak, inadına yaşam diyerek...

Halil Türkten

#ees10

10. Eğitimde Edebiyat Semineri

4 Mart 2017

Günışığı Kitaplığı 10. Eğitimde Edebiyat Semineri, FMV Işık Ortaokulu'nun ev sahipliğinde, yoğun bir katılımı ile gerçekleşti. Eğitimcilerin, edebiyata ilişkin birçok konuda mesleki gelişimlerini amaçlayan seminere 30'a yakın ilden, 500'ü aşkın öğretmen, eğitim yöneticisi, kütüphaneci ve akademisyen katıldı.

#ees10

Çocuğun edebiyat hakkı

Behçet Çelik

Çağdaş edebiyatımızın önemli öykücülerinden Behçet Çelik, her yaştan okura dokunan yazarlık veriminden ve avukatlık mesleğinden süzdüğü birikimiyle, çocuk ve genç okurun haklarını edebiyat ve hukuk çerçevesinde ele alıyor.

İyi bir edebiyat eserinin bizim üzerimizde ilk anda fark edemediğimiz, ama sonraları unutamayacağımız etkileri olur. Bunların başlıca ikisi, bizi özgürleştirme ve içimizdeki saklı yaratıcıyı dürtmesi, harekete geçmesi için onu iteklemesi, özendirmesidir.

Kelimeler, edebiyat eserlerinde öyle bir ahenk ve kurgu içerisinde, öyle bir üslupla bir araya gelirler ki, sözlüklerdeki anlamlarını aşar, yeni anlamlara bürünür, çoğalırlar. Kelimeler sözlük anlamlarından özgürleşmiş olurlar böylelikle. Edip Cansever'in "Yerçekimli Karanfil" şiirini okurken, "karanfil" kelimesi bizim için bir bitki olmanın ötesine geçer, uçan, uçuşan, uçuran bir şeye dönüşür. Yerçekimsiz bir dünya mümkün görünür o anda gözümüze, kelime sözlük anlamının tam tersi bir şeyi işaret etmeye başlamıştır.

Kelimelerin bir edebiyat metni içerisinde-

ki bu özel birlikteliğiyle dil, düz bir mesaj iletmenin ötesine geçer. Bu sayededir ki, edebiyat metninden bize cümlelerin yanı sıra duygular, anlamlar, kısacası hayat geçer, taşınır. Zihnimiz de alışageldiği gibi çalışmayı bırakır, kendimize, başkalarına, evrene farklı muhakemelerle bakmaya başlarız. Bize önceden öğretilen bakış açılarındaki sınırlar da gevşer, genişler.

Önkoşulsuz edebiyat mümkün mü?

Edebiyat eseri, okurun katılımına muhtaçtır. Dolayısıyla metnin bize sunduğu yeni "muhakeme" salt yazarın bize gösterdiği, önerdiği ya da dikte ettiği değildir. İşin içine bizim dünyamızın, ruh halimizin, okuma biçimimizin, fikrimizin, zikrimizin de katıldığı, bize özel bir muhakemedir. Yaratıcı bir esin bizi kuşatmış, muhakememiz de bu esinden payına düşeni almıştır.

Edebiyatın insanı özgürleştiren ve onda ki yaratıcı esini kıskırtan özelliklerini düşündüğümde, edebiyat ile eğitim kelimelerinin yan yana gelmesinden çekindiğimi, korktuğumu itiraf etmeliyim. Edebiyatın eğitime alet edilmesinin çok yakınların daymışız hissine kapılıyorum. Edebiyatı başka şeylerin savunuculuğuna alet etmek, onun var oluş nedenini ortadan kaldıran bir yaklaşımdır.

Edebiyat önkoşulsuz olmak zorundadır. Edebiyatçı, bir edebiyat yapıtı ortaya koymak için kalemi kâğıdı eline alır; başka bir amacı, emeli yoktur, olmamalıdır. Yazara herhangi bir önkoşul dayatmak, onun ve yazacağı metnin, (dolayısıyla okuyacak olanların da) özgürlüğünü ve yaratıcılığını sınırlandırmak, yani edebiyatı ortadan kaldırmaktır. Özgürlükten ve yaratıcılıktan uzak bir edebiyat düşünemeyiz.

Edebiyat hak mıdır?

Tüm bunlar, edebiyatın bize hiçbir şey öğretmediği, bizi eğitmediği anlamına gelmez. Şunu da unutmamak gerekir: Edebiyatın bize sunduğu bilgi, çok özel bir bilgi türüdür. Gündelik hayat bilgisi olmadığı gibi, akademik bir bilgi de değildir. Belki bir tür duygusal eğitimidir ya da yaşam eğitimidir, aynı zamanda bir dil eğitimidir. Öte yandan bu, dilbilgisi kurallarının değil; dilin neleri, nasıl ifade edebildiği ya da edemediği hakkında, dilin, düz iletişimin ötesine nasıl geçebildiğini ve dil duygusunun, dil bilincinin gelişmesiyle zihinlerimizin nasıl açıldığını görerek, duyarak öğrendiğimiz bir eğitimidir.

Bu özel türdeki bilgiyi edinmek, daha özgür ve daha yaratıcı olmanın teşvik edildiği tarz ve yollarla eğitim görmek, dünyaya bir de edebiyat eserlerinin baktığı yerden bakmak, çıplak gözle gördükle-

rimizin ötesine geçmek, yüreğimizle aklımızın birlikte iş gördüğü bu çok özel deneyimleri yaşamak herkesin, ama en çok da çocukların hakkıdır.

Gelgelelim, edebiyat ve eğitim kelimelerinin yan yana durmasından ürktüğüm gibi, “edebiyat” ve “hak” kelimelerinin bir araya gelmesinin de beni şaşırttığını itiraf etmeliyim. Böyle bir haktan söz edildiğini daha önce duymamıştım, aklımın ucundan da geçmezdi doğrusu. Fakat biraz düşündükten sonra, “Neden olmasın?” dedim. Edebiyatı her şeyi başka bir şeye ulamak, aralarındaki bağları ya da bağırsızlıkları sorgulamak, irdelemek, tartışmak mümkündür; imkânsızın, saçmanın, olmaz artık’ların lügatten düştüğü alandır edebiyat nihayetinde.

Yasalar ve vicdan

Hukuk açısından ise, hukukçuların (bence büyük bir yanılgıyla) “yürürlükteki hukuk”tan yola çıkmak gibi sakatlanmış bir bakış açısıyla meseleye yaklaşmasına ilk anda tepki duydum. Oysa hukuk fakültelerinde, bir de “olması gereken hukuk” öğretilir. Buradaki kıstas, yasa, anlaşma ya da sair mevzuat değildir. Vicdandır; insanların, toplumun ihtiyacıdır. Üstelik, edebiyat hakkıyla ilgili bir düzenleme olmadığını da düşünmüyorum. Belki bu başlıkla değil, ama mevcut düzenlemelerde “edebiyat hakkı”na da yer var.

İnsan haklarını araştıran hukukçular bunları kuşaklara ayırır. Birinci kuşak haklar, sivil, siyasi ve kişisel haklardır. Başta yaşam hakkı olmak üzere, kişiyi devletin ve diğer kişi ve grupların saldırılarından, baskılarından korumayı, kişinin insanca yaşamasını sağlamayı temel alan haklardır bunlar. İkinci kuşak haklar, sosyal, ekonomik ve kültürel haklardır. Üçüncü kuşak haklar ise, literatürde dayanışma

hakları olarak adlandırılır; barış hakkı, gelişme hakkı, çevre ve insanlığın ortak malvarlığının korunması gibi haklar bu grupta ele alınır.

Gelişme hakkı olarak edebiyat

“Edebiyat hakkı”ndan söz edeceksek, edebiyatın kişinin kendisini geliştirme-
sindeki rolünün azımsanmayacak önem-
de olması nedeniyle, bana en uygun yer
olarak “gelişme hakkı” göründü. Ulusla-
rarası Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde ge-

Bu nedenle edebiyattan söz ettiğimizde,
eğitimden çok “gelişme”den söz etmek
gerekir. Çağdaş eğitim yöntemlerinde
öğrencinin pozisyonunun giderek daha
etkin hale geldiğini bilmeme rağmen, eği-
tim sürecinde öğrenciler öğretmenlerine
oranla daha edilgen durumda. Oysa, ge-
lişmeden söz ettiğimizde eylemci, baştan
itibaren öğrencinin kendisidir –adı da öğ-
renci değildir zaten.

Edebiyat eseri de bu anlamda bir eği-
tmen değildir; kendini geliştirme yolunda-
ki kişiye yol gösterecek bir mentor ya da

çen, “Taraf devletler, çocuğun hayatta
kalması ve gelişmesi için mümkün olan
azami çabayı gösterirler,” hükmünü de
bu bağlamda değerlendirebiliriz.

Aynı sözleşmedeki, “Çocuğun; özellikle
toplumsal, ruhsal ve ahlaki esenliği ile
bedensel ve zihinsel sağlığını geliştir-
meye yönelik çeşitli ulusal ve uluslara-
rası kaynaklardan bilgi ve belge edin-
mesini sağlarlar,” hükmünün devamında,
“Çocuk kitaplarının üretimini ve yayılma-
sını teşvik” etmek de taahhüt edilmiştir.
Çocuk kitapları, sözleşmedeki eğitimle
ilgili paragrafta değil, çocuğun gelişimi-
yle ilgili maddede bulunur.

guru gibi de düşünmemek gerekir. Ede-
biyat doğru yolu göstermek için okurun
elinden tutmaz. Somut evrende geçen
bir hikâye anlatır, bu hikâyenin kuşkusuz
okullarda öğretildiği, sınavlarda soruldu-
ğu gibi bir “anafikri” vardır. Ancak bu ana-
fikir tek başına yeterli olsaydı, bizim o ede-
biyat metnine ihtiyacımız olmazdı.

Anafikir bir soyutlamadır. Onu bulmaya
çalışmak, ifade etmek önemsizdir, de-
miyorum; ama bir metni edebi kılan ana-
fikri değil, çizdiği evren ve bunu yapar-
ken kullandığı dil ve anlatımın anafikre
nasıl hizmet ettiğidir. Edebi bir metin oku-
mak, anafikre ya da yan fikirlere götür-

cek soyutlamaları bulup kavrama uğraşı değildir, o metinde bize sunulan “duyumsanabilir deneyim”i yaşamaktır.

Edebiyat ne işe yarar?

İşte edebiyat, bütün bunları yaparken kişinin dille, kendisiyle ve başkalarıyla ilişkisinin değişip gelişmesine etki eder. Bize farklı bir hissetme ve düşünme (belki de ikisinin karışımı olan başka bir etkinlik) eğitimi verir, yollar sunar. Kuşkusuz, bu farklı düşünme imkânına herkesin erişebilmesi çok önemli. Bu nedenle bile, edebiyat hakkında söz edilebilir.

“Edebiyat ne işe yarar?” sorusu, yüzyıllardır edebiyatçıların ve düşünürlerin tartıştıkları bir soru olagelmıştır. Bu soruya günümüzde verilen yanıtlar da çoğunlukla edebiyatın bireyi nasıl ve ne yönde değiştirdiği, başka bir deyişle “geliştirdiği” noktasına odaklanıyor. (Edebiyatın öncelikle dilsel bir etkinlik olması nedeniyle, gelişimin dil boyutu es geçilmemesi, aksi halde edebiyat, son yılların popüler kişisel gelişim kitaplarına indirgenmiş olur.)

Kişinin kendisini ve başkasını tanıma yetisi edebiyatla daha mümkündür. Kendimizi başkasının yerine koymak, onun yazgisından etkilenmek, onun mutluluk ve acısını kendi mutluluğumuz ve acımız olarak yaşamak... Bunlar sadece bizi daha iyi insanlar yapmaz, aynı zamanda sağlıklı toplumsal ve bireysel ilişkiler kurmamıza da yardımcı olur.

Taklit mi, temsil mi?

Bir çocuğa kitap önermekten öte, onu okumaya zorlamak, edebiyattan beklediğimiz büyülü etkinin önünde bir engel teşkil etme riski taşır. Edebiyatın bize öğrettiklerinin, gösterdiklerinin farklılığı öncelikle haz almaya dayanır. Ancak haz da

aldığımız bir uğraş olduğunda, edebi bir metindeki kişilerle özdeşleşme mümkün olabilir.

Belki bunu da önceleyen bir başka noktadan söz etmek gerekir: Çocuğun dünyanın temsillerinden zevk alması. Edebiyat, bir taklit değil, temsildir. Edebiyat metinlerinde dünya taklit edilmez, temsil edilir. Çocuklardan konuşurken şanslı olduğumuz bir nokta var: Çocuklar temsilleri sever, ona bayılırlar. Oyunları düşünelim. Hemen her oyun dünyanın bir temsidir; sadece evcilik, kovboyculuk değil, saklambaç, körebe gibi oyunlarda da bir temsil ilişkisi yaratılır.

Dolayısıyla her çocuğun her oyunu sevmemesi gibi, her çocuğun her kitabı sevmesi de beklenemez. Çocuğun edebiyat hakkından söz ettiğimizde, zevkine, yaşına, isteğine uygun edebiyat kitaplarına ulaşma imkânlarından konuşmamız gerekir. Edebiyatın özgürleştirici, yaratıcılığı kışkırtan, başkalarını anlama ve bütün bunlar sayesinde kişinin kimliğini bulmasına, gelişimine yardımcı olan gücü, biraz da okur ile metin arasındaki ilişkinin gelişigüzelliği, rastlantısallığı sayesinde. Belirli kitapların belirli yaş ya da durumdaki çocuklar üzerinde mutlak surette nasıl bir etki yaratacağını bilemeyiz, kestiremeyiz. Bu matematiksel bir durum değildir.

Çocuk okurun hakları

Çocuğun önündeki seçenekleri artırmak gerektiği gibi, ona başka haklar da tanımak gerekir. Çocuğun sevdiği kitaba ulaşabilmesinin kolay olmasının yanında, sevmediği kitabı okumadan bırakabilmesi ve bir başka kitaba geçebilmesi de gerekir.

Daniel Pennac'ın *Roman Gibi*'sinde yer alan “Kitap Okurunun Hakları”ndan biri

de, “bir kitabı bitirmeme hakkı”dır. Çocuklara bu hakkı vermediğimiz ve onları ellerine tutuşturduğumuz her kitabı baştan sona okumaya zorladığımız takdirde okuma sevgisi değil, kitap nefreti aşılarız. Bizim belirlediğimiz iyi kötü ayrımlarını da bir tarafa bırakmalıyız ki, ne okuyacaklarına kendileri karar versinler. Okuma sevgisini *Tommiks*, *Teksas* okuyarak kazandık biz. Tür ve tema korkusuna kapılmamak gerekiyor. Okur ile kitap arasındaki “kişiye özel” ilişki bunu gerektirir.

Çocuğun edebiyat hakkının önemli bir bileşeni de onun içerisinden dersler çıkarılacak “edebiyat” kitaplarından korunması olmalı. Ne yazık ki, böyle bir zihinsel alışkanlık mevcut. Edebi metinlerin olumlu ya da olumsuz örnek hayatlar sunması; kurgudaki akışın ve olayların birbirini takip edişinin okurun bir şeyleri anlamasının, farkına varmasının, daha açıkça ifa-

Az kitap mı, az okuma mı?

Bir haktan söz ediyorsak, bu hakkın gereklerinin yerine getirilebilmesi için başkalarına da ödevler düşer. Bireyin yaşam hakkı vardır, bunu korumak devletin görevidir mesela. Çocuğun edebiyat hakkı da, biz yetişkinlere ödevler yüklüyor. Bunlardan biri de onları eğitici edebiyattan korumaktır.

Kuşak farkından söz ederken daha çok kendi zamanımızın güzelliklerini vurgular, artık bazı şeylerin o yıllardaki gibi olmadığını ifade ederiz. Çocukların dünyalarıyla bizim onların yaşında olduğumuz dünya arasındaki farklar çok fazla. Dijital çağ, çocukların ve gençlerin ellerinde daha az sayıda kitap görmemize neden oluyor, ama bu onların daha az okudukları anlamına mı geliyor? Web siteleri, bloglar, forumlar... Bunlar belki edebi bir metnin sunduğu pek çok şeyi sunmuyor, ama okuma alışkanlığının gelişimine yardımcı olduklarını inkâr edemeyiz. “Okuma alışkanlığı edinme” hakkını edebiyat hakkının içinde sayamaz mıyız? İleride edebiyat kitaplarına yönelmenin önkoşulu, okumayı sevmek değil midir?

“Yaşın yetmiyor, seneye gel.”

Okuyacaklarını seçebilme hakkı, önündeki seçeneklerin çeşitliliğini de gerektirir. Özellikle ilköğretim çağı, bir geçiş dönemidir; okuma konusunda da çocuk kitaplarından yetişkin kitaplarına geçiş zamanıdır. Bu özel dönem için yaratılmış “gençlik edebiyatı” diye bir kategori de var. Ama bazı gençler, yetişkin edebiyatından sayılan kitaplara hayli erken yaşlarda atlayıverebilir.

Ortaokulda okurken evimizin yakınlarındaki Adana İl Halk Kütüphanesi’ne gider-

de edersek, bir şeyler öğrenmesinin aracı olması bekleniyor. İki yıl önce Zeynep Cemali Öykü Yarışması’nda seçici kurul üyesi yaptığım zaman da gözlemiştim, yarışmaya katılan öykülerin büyük bölümünde buna benzer bir yapı ve yaklaşım vardı.

dim. Bazı yazarları orada tanıdım, sevdim, üzerimdeki emeği hiç az değildir o kütüphanenin. Ama yetişkin kitapları okuyabilmem için biraz daha büyümem gerektiğini söylediklerinde yaşadığım hüsrani da unutamam doğrusu. Babamın kitaplığında bulduğum Orhan Kemal, Sa- it Faik ve William Saroyan'ın öykü kitap- larını okumuş ve çok sevmiştim. Onların başka kitaplarını da okumak istiyordum. Ama bana, "Yaşın yetmiyor, seneye gel," demişlerdi. Çok bozulmuştum ve bu tu- tumun nedenini hiç anlamamıştım. Şimdi kendimce gerekçeler bulmaya çalıştım- ımda da bu sınırlandırmayı haklı bula- mıyorum.

Bazı kitaplar bekler mi?

Sözünü ettiğim korkunun nedeni, gen- cin kendisine ağır gelecek kitaplarla bo- ğuşurken okuma zevkini yitirmesiye, bunun çaresi basit. Daha önce de söz ettim; başladığı kitabı bitirmeme, yarım bırakma hakkı olan gençlerde böyle bir sorun olmayacaktır. Behçet Necatigil'in eşsiz dizesidir, "*Bazı şiirler bekler bazı yaşları.*" Bu dizeyi, "Bazı kitaplar bekler bazı yaşları," şeklinde düşünmek de mümkün bence. Ama bunu da gençlerin kendilerinin sezmesi gerekir, bizim onla- ra söylememizin, dikte etmemizin pek bir anlamı olacağını sanmıyorum.

İlkgençlik yılları pek çok alanda sürekli bir arayış dönemidir, ilk tecrübelerin za- manıdır. Bunu göz ardı etmemeli, yetiş- kin kitaplarına iştahla uzanmış gençlerin iştahını kaçırmamalıyız. Başta vurguladı- ğım gibi, herkesin okuma eylemi biriciktir, kendine özgüdür. Bununla ilgili kararlar vermek, sevmek ya da hüsrana uğramak okura kalmıştır. Sevmek ya da hüsrana uğramak da edebiyata, edebiyat hakkı- na dahildir.

Genç insan, içinde bulunduğu bu ara dö-

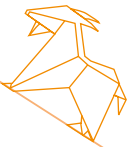
nemde kendisini her şeyden, herkesten uzak duyar. Bu bazen hiçbir zaman dol- durulamayacağını düşündüğü büyük bir boşluğa neden olur. Edebiyat bu boşluğu da özel bir biçimde doldurur. Öncelikle, bu boşluğu görme, ona bakma cesareti ve- rir. Kitap okumak bir kaçış gibi algılanır, oy- sa tam tersine edebiyat okuru pek de far- kında olmadan kendisini kovalar.

Yalnızlaştırdığı sanılır ama...

Edebiyatın insanı yalnızlaştırdığı sanılır, oysa bambaşka bir biçimde yalnızlık his- sini, korkusunu giderir. Dünyayla, başka- larıyla, hayatla ilgili soruların ve sorunların arşa çıktığı bu dönemde edebiyat, genç insana dünyanın, başkalarının ve hayatın bir parçası olduğunu sezdirir.

Belki zamanla çok şeyi unuturuz, ama konusunu, karakterlerini bile unuttuğu- muz ya da çok az hatırladığımız bir kita- bın bizde neleri değiştirdiği, kendimizde neleri keşfetmemize katkıda bulunduğu aklımızdan çıkmaz. O kitapla nasıl bu- luştığımız, yolumuzun nasıl kesiştiği de. Hangi kitaplıkta dikkatimizi çekmiş, hangi öğretmenimiz bize onu önermiş, kitap hakkında kiminle üç beş cümlelik sohbetimiz olmuş, o kitabın aklımıza dü- şürdüğü sorulara kiminle birlikte yanıt aramışız... Edebiyat hakkımızı bize kim- ler tanıtmış ve bu hakkımızı kullanmamı- za kimler yardımcı olmuş; işte onları hiç- bir zaman unutmayız. ●

Zor zamanlarda edebiyat

Doç. Dr. Necdet Neydim

Akademisyen, çevirmen, yazar Necdet Neydim edebiyat yoluyla şiddet, ayrımcılık, nefret söylemi ve ölüm gibi zor konuların nasıl işlenebileceğine, okul ortamında çocuklar ve gençlerle iletişimin nasıl geliştirilebileceğine ilişkin gözlemlerini ve önerilerini paylaşıyor.

Zaman ve edebiyat ilişkisine baktığımızda, edebiyatın, insanın kültürel bağlamda var olduğu zamandan bu yana, varlığını hep sürdürdüğünü görürüz. Çünkü edebiyat, sanat ve estetik, insanın dışavurumudur; sıkıntısıdır, üzüntüsüdür, kaygısıdır.

Edebiyat ve kültür, insanın yalnızca yaşamını belirleyen kavramlar değildir. Özellikle kültür, insanın korkularını, tutkularını, özlemlerini, keyiflerini, zevklerini ve hatta zevksizliklerini de içeren ve bunu bir yaşam biçimi ve biçemi içine sığdıran koca bir alandır. İşte bu kocaman alan içinde edebiyatı, sanatı, estetiği, estetiksizliği, kalabalığı, iğrençliği ve şiddeti görürüz; onları algılar ve tanımlamaya çalışırız. Hayatın içinde ancak böyle var olmaya çabalarız.

Peki, zor zamanlarda nasıl bir var oluş sergileriz? Nedir zor zaman? Neler yaşarız ki, onlar bizim için zamanı zor yapar?

Yokluğu, ölümü, kaybı, savaşı, terk edilmeyi, ötekileştirmeyi, göçü ve tacizi görür ve yaşarız.

Yokluk, ölüm, kayıp...

Asıl yokluk, yoksunluğun getirdiğidir. Sizi gerçekten tanımlayacak, var edecek, bütünleştirecek, ayakta durmanızı ya da uçmanızı sağlayacak; hele ki bir çocuksanız, sırtınızı dayayabileceğiniz bir varlığın yokluğu çok önemlidir. İşte buna yoksunluk denir.

Varlığı, daha doğrusu varsıllığı ararken, varlığını henüz anlamlandıramadığımız şeylerin –ya da öznelerin– yok olma sürecini yaşarken, sanki doğalmış, sanki hep varmış ve var olacaktı gibi algıladığımız, almadığımız o şeyler –aslında özneler– kayıp giderler ve ardından el salladığımızda bile gidişlerini anlamayız, kavramayız. Gitmiştir. Ve onu arayıp bulamadığımız zaman fark ederiz. Kavra-

riz. İşte o zaman gerçek arayış başlar. Aramak, yeniden anlamak demektir...

Ya ölüm? Ölüm, aslında hayatın doğasında olan bir şeydir. Wolf Erlbruch'un *Ördek, Ölüm ve Lale*'sinde¹ Ördek, arkasından birinin geldiğini anlar, dönüp bakar ve önce, "Sen kimsin?" diye sorar. Gelen, "Ben Azrail'im," diye yanıtlar. Bunun üzerine Ördek, "Beni almaya mı geldin?" diye sorar. Ölüm, "Hayır, ben zaten doğduğundan beri seninle beraberim," der. Ölüm bizim gerçeğimizdir...

Ölüm, aslında sevdiğimiz birinden yoksun kalmaktır, ondan kopmaktır. Alman çocuk edebiyatının ustalarından Peter Härtling'in *Günişiği Kitaplığı*'ndan çıkan, çevirirken beni büyüleyen *Büyükbaba Taşınıyor*² isimli kitabı, ölüm gerçeğiyle uzlaşmayı betimler. Büyükbabanın -İhtiyar John- ölümünü anlatırken hüznün, yokluğa hazırlanmanın, kabullenmenin, reddetmenin, buna karşın yine de anlamaya çalışmanın, uyumsuzluğun labirentlerinde dolaşırsınız.

Kaybetme duygusu ise, yine sevdiğimizimizden ya da en değerli olan şeylerden uzak kaldığımız, onların elimizden kopup gitmesi gibi durumlarda geçerlidir. Savaş hep vardı, kaos da. Hiç eksik oldu mu ki? Oysa sevgi de vardı. Kimin umurunda oldu ki!

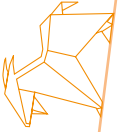
Edebiyat, eczanedeki ilaç mı?

Ötekileşme ya da ötekileştirme, sosyal hayatta birey olarak, kendi gerçekliğimiz içinde başkaları tarafından ne kadar algılanıyoruz, ne kadar tanımlanıyor ve kabul görüyoruz meselesidir ve bu anlamda önem arz eder. Kendi gerçekliğimiz içinde algılandığımızı ve kabul gördüğümüzü deneyimlemezsek ve bunu duyumsamazsak, kendimizi hep öteki olarak hissederiz. Şayet biz ötekiyecek, o durum ve zaman içinde, karşımızdaki de ötekileşmeye başlar. Birbirimiz arasında kocaman duvarlar örülmüştür. Duvarın üstünden karşı tarafa seslenmeye ya da o taraftan gelen sesi duymaya çalışırız. Duyabilir miyiz?

Bütün bunlarla baş etmeye çabalarırken, edebiyat yaşamı kolaylaştırır mı? Edebiyat sorun çözer mi? Edebiyat, ne sizi iyileştirecek bir ilaçtır, ne de bir yol gösterici. Edebiyat, baş ağrınızı, gribinizi, bunalımlarınızı sağaltmaz. Edebiyat size önderlik etmez, yol göstermez. O bir *führer* (önder) değildir ve olma iddiası yoktur, olmalıdır da. Edebiyatı seçimlerle haplaştırmak, onu, bazılarının kendi halisane niyetlerine araç yapan işgüzarlıklara yol açar. En azından sakıncalıdır. Edebiyat tanıklıktır, öngörüdür, düştür, yaratıdır. Yorum ve sorgu yeteneğinden yoksun olan, edebiyatı düz bir yol sanıp üzerinden kayar gider.

Oysa yürümeyle, yorumlamak, görmek, duymak, fark etmek, kavramak, anlam-

landırmak, yolcunun algı evreninde yoksa, okumak neye yarar ki?

Anlatmış olandan dinlemek

Nedir o zaman edebiyat? Neden edebiyatı tartışırız? Edebiyat, dildir, iletişimdir. Bizim anlatmak istediklerimizi, anlatmış olandan dinlemektir. Arayıp bulmak istediklerimizi keşfettiğimiz ve yaşadığımız bir alandır. Dille başlar edebiyat. Dile gereksinim duyar. Diliniz varsa, bir şeyler anlatabilmek için dilselleştirmeniz gerekir. Dilselleştiremiyorsanız, yine dilin bir anlamı yoktur. Böyle bir beceri yoksa, anlatım gerçekleşmez.

Anlatımı gerçekleştirmek için, içeriği ve söylemi olan bir metne ve metinselleştirmeye gereksinim vardır. Diliniz var, dilselleştiriyorsunuz, ama metin yoksa, yine anlamı yoktur. Tüm bunların kendi içinde bir bütünlük taşıması gerekir. İşte o zaman bir şey söylemiş, bir şeyler anlatmış olursunuz. Böylece iletişim kurulmuş olur. Ama bu iletişimi kendi içinde, derinlikli yan anlamlarıyla beraber, estetik bir kur-

guyla anlatabilmişseniz, işte o durumda edebiyatı gerçekleştirmiş olursunuz.

Edebiyatın amacı, salt iletişim değil. Biri bir hikâye anlatır, diğeri dinler ya da okur; biri bir şey gösterir, diğeri izler. Bu süreçte edebiyattan ve iletişimden söz edemeyiz. Anlatıcı ile anlam çıkarmaya çalışan dinleyici ya da okur arasındaki ilişki çok önemlidir. Anlam çıkarma, yan anlamları bulma ve metinde yeni keşiflerde bulunma, ancak ve ancak edebiyatla ve yorumbilimsel bir yaklaşımla gerçekleşir.

Zor zamanların en sorunlu alanı iletişimdir. İletişimin olmadığı yerde gerilim, gerilimin arttığı süreçte bunalım; bunalımın yoğunlaşması sonucu ise kaos ortaya çıkar. Edebiyat, bu dönemlerde –eğer kendini sağlıklı gerçekleştirebilmişse– anlamayı kolaylaştıran ve bunu gerçekleştirebilen önemli bir köprüdür.

Bugünü dünde bulmak

Zor zamanlarda edebiyata duyduğumuz ihtiyacı anlamak çok önemli. İnsanoğlu, başlangıçta ifade ettiğim sıkıntı, kaygı, korku ve umut gibi duygularını tarihsel süreçteki her dönemde bir metne yüklemesini bilmiştir. Bunu en iyi örnekleyen ilk metinler ise, masallar, destanlar ve mitlerdir.

Masallar, insanı olduğu gibi, ama imgeleri özenle kullanarak anlatır. Mitolojiye bakarsak, (örneğin *İlyada* ve *Odyseia*) insanın kendi gerçekliğini keşfetmesi için yaratılan kaostan aşılmasının tanıklığıdır. Bu destanlarla okur olarak bile, belalı bir yolcunun yoldaşlığını yaşarız.

İnsanlık, var oluşundan bu yana, bunları anlatmak ve anlatılanı anlamak için hep çabalamış ve bunu metinleştirme kaygısıyla davranmıştır.

Edebiyat bugün müdür?

Edebiyat bize bugünü anlatmaz, dünü anlatır; biz dünü anlatılanı bugün tartışırız. Edebiyatın bu özelliğini hiç unutmamak gerekir. Dünde anlatılanı bugün tartışırken, bugünü de dünü bulmaya çalışırız ki, asıl belirleyici ve yönlendirici olan yanı budur.

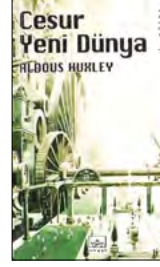
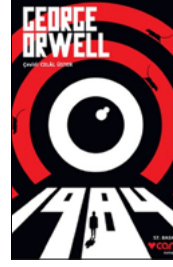
Bu bağlamda, altını çizmek gereken diğer konu da, günün tanıklığını yaparken, içerden anlatmamızdır. Bu, aynı zamanda öznenliğin yansımasıdır. Bugünü anlatıyorsak, yaşanmakta olandır anlatılan. “An”dır. Dünü anlatmaksa önemli bir gözlem ve birikim gerektirir. Ayrıca, eğer dünü anlatıyorsak, nasıl anlatırsak anlatalım, daha az öznel bir metin çıkar ortaya.

Asıl önemlisi, bu süreçte hem dönemin hem de sosyo-psikolojik durumun yeniden tanıklığını yaparız. Bunlar karşılaştırmalı olarak, bugünü anlamayı getirir. Bizler bugünü anlamaya ve anlatmaya çalışırken, özellikle bir şeyi kurgulamaya çalışırız: gelecek.

Distopyalar “çok satan” listelerinde.

Gelecek, iki farklı kimlik ya da görüntüyle çıkar karşımıza: ütopya ve distopya. Ütopya hayaller ülkesi iken, distopya kargaşa ve kaosu temsil eder. Her ikisi de kurgulama sürecinde, farklı metinselliklere gereksinim duyar. Ancak neresinden bakarsanız bakın, hayatı anlamaya çalışırken gözden uzak tutamayacağımız iki metin türüdür ve bu anlamlandırma sürecinde sorgulama, anlama ve kavrama kültürünü geliştirici olandır.

Bu anlamda, güncel bir örnek vermek gerekirse; Donald Trump başkan seçildikten sonra üç ünlü distopya eseri, *Fahrenheit 451*, *Cesur Yeni Dünya* ve *1984*,

ABD’de çok satanlar listesinde üst sıralara tırmanmıştır. Aslında bu görüntü, toplumun bilinçaltında, geleceksizlik kaygısının dışavurumunun önemli yansımalarından biri; belki de geleceği keşfetmenin çabasıdır.

Ütopya dediğimizde ise zor zamanlardaki en iyi anlatı örneklerinden biri olarak, Roberto Benigni’nin yönettiği 1997 yapımı İtalyan filmi, *Hayat Güzeldir*’den söz edebiliriz. Bir babanın, 2. Dünya Savaşı’nın acımasız ortamında, çocuğuna bir ütopya kurmasının çok önemli bir tanıklığıdır bu film.

“Aslolan gideceğiniz yer değil, yapacağınız yolculuktur,” der bir Japon atasözü; işte bu yolculukta bize eşlik edecek en sadık yol arkadaşı da edebiyattır. Onu yitirmemek gerekir. 🍷

1 Ördek, Ölüm ve Lale: Wolf Erlbruch, Çev: Bahar Siber, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.

2 Büyükbaba Taşınıyor: Peter Härtling, Çev: Necdet Neydim, Güneşli Kitaplığı, İstanbul 2008.

Çocuklar ejderhalardan neden korkmaz?

Kutlukhan Kutlu

Fantastik edebiyatın önemli eserlerini dilimize kazandıran, “Harry Potter” dizisinin çevirmenlerinden, ON8 Blog yazarı Kutlukhan Kutlu, çocukların ve gençlerin severek okuduğu fantastik edebiyatı, geçmişten günümüze çarpıcı örneklerle inceledi.

Başlıktaki soruyu cevaplamak için, çocukların baktığı yerden bakmaya, onların penceresinden görmeye ve ejderhalardan korkmamanın faydalarının neler olduğunu düşünmeye çalışalım.

Bilimkurgu ve fantezi edebiyatında söz sahibi bir yazar olan Ursula K. Le Guin, 1974'te, edebiyat, hatta sanat tarihi için çok önemli bir makale yazıyor ve soruyor: “Amerikalılar ejderhalardan neden korkar?” Güneşli Kitaplığı'nın büyük bir vukuf örneği göstererek, “Yetişkinler Ejderhalardan Neden Korkar?” olarak çevirdiği bir başlıkla yayımlanan ve başka denemelerin de bulunduğu kitapta yer alıyor bu metin.

Fantastik edebiyat üzerine konuşmaya hazırlanan Le Guin, etrafındakilere, “Fantezi deyince aklınıza ne geliyor?” türevi sorular soruyor. Arkadaşı bir anekdot anlatıyor: “10 yıl önce, falan şehrin kütüphanesindeki çocuk kitapları bölümüne

gittim ve *Hobbit*'i (gelmiş geçmiş en büyük çocuk klasiklerinden biri) sordum; kütüphaneci bana, ‘Ah evet, biz onu yetişkinler bölümünde tutuyoruz; gerçeklerden kaçışın çocuklar için iyi olmadığı düşüncesindeyiz,’ diye cevap verdi.”

Çölde bir vaha

Le Guin ve arkadaşı gülüyorlar ve iyimser bir sonuca varıyorlar: “Son 10 sene de, çok büyük bir ilerleme kaydetmişiz. Çünkü artık çocuk eserlerini, fantastik de olsalar, gidip çocuk kütüphanelerinde, en azından kütüphanelerin çocuk bölümlerinde bulabiliyoruz... Ancak, çocuk kütüphanelerinin çölde birer vahaya dönüştüğü gerçeği, sonuçta gene de bir çöl olmadığı anlamına gelmiyor.” Usta yazar bununla da yetinmiyor ve sorgulamaya devam ediyor: “Yetişkinler niçin fantastik edebiyattan korkuyor? Öyle şiddetli bir tepki var ki bunun altında, bu ancak korku olabilir...”

Le Guin'in bu noktadan hareketle yaptığı analiz şöyle özetlenebilir: Yetişkinlerin tepkisi sadece fantastik edebiyata değil, genel olarak kurmacaya karşı tepkileri var. Kurmacayı temelde işe yaramayan, insanın gelişimine katkıda bulunmayan, insanı bir yerden bir yere götürmeyen, donatmayan ve vakit geçirmek için okunan bir şey olarak görüyorlar. Gerçeklerden kaçmak gibi bir şey... Gerçek denilen nedir? Fantezinin gerçek olmadığını kim iddia edebilir?

Anlatılan öyküler, kafamızda büyük bir gerçeklik oluşturur. Gelişimimiz ve nasıl bir insan olacağız sorusunun cevabını oluşturmamız açısından bu öyküler ve yaratılan gerçeklikler, çok etkili faktörlerdir.

Son zamanlardaki popüler kitaplardan biri, tarihçi Yuval Noah Harari'nin kaleme aldığı *Sapiens*. Kitapta, Umberto Eco'nun söylediği bir şey tekrarlanıyor aslında. İnsanın nasıl bir varlık olduğunu tarif etmeye çalışırsak, hep aynı yere çıkıyoruz: İnsan, öykü anlatan hayvandır. İnsanı farklı kılan, öykü anlatıcılığıdır. Hayatı, var oluşu, kendimizi bu öykülerle anlatıyoruz. Günümüzü idare eden, maalesef en büyük gerçeklik olan para bile büyük bir hikâye dir.

Fanteziyi küçümseme eğilimindeysak, şunu unutmamalıyız: Bizim kurduğumuz öyküler –fanteziler– hayatımızı bir taraftan idare ediyor, bir taraftan da onlar hakkında yaptıklarımız, nasıl yaşadığımızı belirliyor.

Edebiyatın dev aynaları

“Harry Potter” dizisini Sevin Okyay'la çevirdiğimiz süreçte gözlemlediğim kadarıyla, fantastik edebiyata yetişkinlerin verdiği tepkilerden biri de utanmak. Fantastik kitaplar okumayı seven, ama vapidurda “Harry Potter” okurken, onu başka

bir kitabın içine koyma ihtiyacı duyan bir utanıştan söz ediyorum. Görünmeyi istemiyor, başkaları görmesin ama ben çıkartmadan okuyayım, diyor; çünkü hoşuna gidiyor. Le Guin bu durumu, “Edebiyatı faydayı açıklayamayız. Edebiyat, öncelikle haz alındığı ve keyif verdiği için okunur. Bu cevap sizi tatmin etmiyorsa; edebiyat sayesinde insanın hikâyesini, kendi yaşadığımız şeyi, kaderimizi ve karşı karşıya kaldığımız durumları anlatır,” cümleleriyle açıklar.

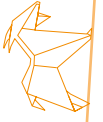
Edebiyat bize dev aynaları tutar. Fantezi bu konuda özellikle donanımlıdır. Çünkü bize tutacağı aynalar konusunda birtakım dar fizik kurallarına tabi değildir.

Fantezi hakkında en çok kullanılan kötümelerden biri de, “Çocuk okuyor ya, iyi. Hiçbir şey okumayacağına bunları okusun,” ifadesidir. “Harry Potter” kitaplarını çevirmeye başladığım ilk zamanlarda, etkinlik için gittiğim bir okulun müdürü, “Bu çocuklar mektup bile okumuyor, ailelerine şikâyet yazsak onu bile okumuyorlar, kâğıda yazılmış hiçbir şeyi okumuyorlar. O yüzden bu kitapları okumalarını önemsedik, en azından bir şey okuyorlar,” demişti. “Okuyor tabii, ama başka bir şey okusa daha iyi olurdu,” tavrındaki burukluğu sezmişim.

Vakit öldürmek mi?

Olumsuz yorumlardan biri de, fantezinin vakit ziyarı oluşu ve vakit öldürmek için

Ursula K. Le Guin

okunmasına dair. İlginç olan, “vakit öldürme” deyiminin, dünyanın en kısa fantastik hikâyesi olması. Bir düşünün, zamanı nasıl öldürürsünüz? Aslında, dilimiz de fantastik kavramlarla dolu.

Fantastik kavramları çok etkili kullanan, ama hiç bu anlamda sorgulamadığımız başka bir dal daha var: şiir. Mesela, Shakespeare’in 19. Sone’si, “Önüme çıkan her şeyi yiyip bitiren zaman,” diye başlar. Tam da bizim zamanı öldürmekte yaptığımız gibi, onu kişileştirir ve her şeyi yok eden bir canavar gibi resmeder. İlginçtir ki, Shakespeare bir önceki sonesinde, “Seni bir yaz günüyle kıyaslayayım mı,” diyerek sevgilisini bir yaz günüyle kıyaslamaya başlar ve kalıplaşmış olan tüm mecazları altüst eder, bambaşka bir şiir ortaya çıkarır.

Doğanın ve kâinatın güzellikleriyle sevgiliyi benzeştirme, divan şiirinde de çok yaygındır. Mecazı kullanmak ve yaratıcılık... Gelmek istediğim nokta da bu. Fantastik edebiyatın en çok etki ettiği şey, yaratıcılık.

Bir çocuğun ilk agulamalarından sonra, en fazla sorduğu sorulardan biri “Neden?”dir. Öğrendiği andan itibaren hiç ucunu bırakmaz, sürekli sormaya devam eder. Çocukların “Neden?” sorularının ardı arkası kesilmez.

Kitaplarından birkaçını çevirdiğim, tanıdığım en obur okurlardan, tüm okurluk kurumunu ve okumanın tarih boyunca bize ne kattığını inceleyen yazar Alberto Manguel, bunu şöyle açıklıyor: “Her olumsuzlukta aslında bizi tecrit eder, her yeni soru aslında bizi açar. Çocuklar sürekli ‘neden’ sorusunu sorarak, aslında ufukumuzu her zaman gördüğümüz ufkun ötesine koyarlar, ufukların ötesine bakmayı öğretirler bize.”

Fantastik edebiyat, çocukların doğal mekânıdır. Fantastik anlatılarda çocukların başka bir yere adım atması, kitabın kapağını açıp, o kitaba dalmasına benzetilir. “Narnia Günlükleri”nde Lucy Pevensie ve “Alice Harikalar Diyarında” Alice karakterinin yaptığı neydi? Yetişkinlerin kontrolünden uzakta, kendi keşfettikleri bir şeyin içine adım atmaktı.

Resimli kitaplardan çizgi romanlara...

Beni okur yapan şey, çocukken kendi kendime kitap keşfedebilmiş olmamdır. Evimizde resimli kitaplar vardı; henüz okuma yazma bilmediğim için, resimleri ilgimi çekenleri anneme okuturdum. Belirlendiğim yerleri işaretlemek için de çorap koyarmışım kitap arasına. Resimlerle ilişki kurabildiğim için, zamanla çizgi romanlara terfi ettim.

Halen çok iyi okur olduğumu bildiğim insanlar, çizgi roman okumamı kötülemez, teşvik ederlerdi. Biliyorlardı ki, çizgi romandan sonra başka kitaplara geçecektim; nitekim geçtim de.

Okuma zevkini keşfetmiş bir çocuk olarak, evdeki büyüklerin oluşturduğu kütüphanenin karşısında durup, hangisini okusam diye bakardım. Mihail Şolohov’ dan Tolstoy’a, Puşkin’den Dostoyevski’ye kadar uzanan bir kitaplık. Tamamen yetiş-

kinlerin aşına olduğu mefhumlarla örülü eserler. Sürekli toslayıp durdum o kitaplara. Sonunda kendi kendime Jules Verne'i keşfedişimi hatırlıyorum. Le Guin'in dediği gibi, gerçekten bir vaha keşfetmiştim. Verne tek başına beni tutkulu bir okura dönüştürdü. Elime geçen her şeyi okumaya başladım, tek başıma keşfetmeye devam ettim.

met eden küçük cinler var ve okulun içinde dünyayı değiştirecek feci bir savaş sürüyor sürekli. Ve çocuklar diyor ki, "Bu bize çok tanıdık geliyor!" Bu durumda Le Guin'in "Fantezi hakikattir," dediği şeyde bir gerçeklik aramak zorunda kalıyoruz.

Fantezinin kökünü kazımaya çalışırsanız, bunu yapamazsınız. Tekdüzeleştirir,

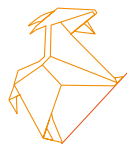
"Fantezi hakikattir."

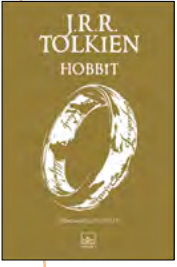
Fantastik edebiyattaki en büyük yanılgılarımızdan biri de, steril olması gerektiği yönünde. Çocuk edebiyatının çok fazla kılıççı alınmış hikâyeler sunmaya başladığını ve bunun giderek heyecanı yok ettiğini gördüm. "Harry Potter"ı çevirirken benim de hissettiğim bir şeydi bu; giderek karanlıklaşmaya başlıyordu kitaplar. Ama çocukların gözünde öyle de-ğilmiş.

Öğrencilerle söyleşilerimizde, "Harry Potter'ın neyini sevdiniz?" diye sorduğumda; "Samimi ve gerçek geliyor, oradaki çocuklar tanıdığımız çocuklar gibiler," cevabını veriyorlar. Kitaptaki çocuklar İngiltere'de yaşıyor; okulları bir şato, devasa ortak salonları var; o salonlarda yaşayan envai çeşit garip yaratık var, onlara hiz-

amorlaştırır, şekilleştirirsiniz. Hayal gücü olarak bir yere götürülmeyen çocuklar, onlara paketler içinde sunulanları gerçekten düşü kurulabilecek şeyler olarak görmeye başlar. Villa ya da araba sahibi olmak gibi. İçlerinde bir şeylerin kaybolduğunu hissettiğiniz insanlar gibi.

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş, kabuk değiştirmek olmamalı. Çünkü kabuk değiştirmek, çocukluğu öldürme pahasına büyümek demek. Büyümek, serpilmektir. İçinizdeki çocuğun bir şeyleri başarıp ayakta kalması, öyle yetişkin olmasıdır. Bunu başarmış insanlar görmek istiyorsanız, çok paralı insanlara bakmayın. Yola çıkın; dışarıda saçı uzun, çantasını sırtına atmış, başparmağıyla otostop çeken insanları arabanıza alın ve sohbet edin. Hepsi de "Hobbit"i ve Tolkien'i ezbere biliyor olabilir.

Manguel'in "neden" sorusunu sormamak, fantezinin hakikat olmadığını ve saf-sata olduğunu düşünmek, gerçeklerle kıstıtlı yaşamak, toplumun insana sunduğu bir pakettir. Her şeye, bu gerçektir ve arzu edilecek şeydir demek; bütün reklamlara inanmak demektir. Le Guin der ki, "Neden sorusunu sormaya devam eden, merak eden, kurcalayan kişiler, görecelik kuramını da bulabilir, 'Hobbit'i de yazabilir, bu insanlar yaratıcı insanlar olur."

Neden hep ejderha?

Ejderhanı Nasıl Eğitirsin adlı birinci kitapla başlayan beş kitaplık dizi "Korkunc Gıcık III. Hıçkık"ın yazarı Cressida Cowell, "Ben küçükken ejdarhalar doluydu etrafta," diye bir not düşmüş. Aslında bu çok özel bir şey. Birçok hikâyede, çocukların öteki dünyaya gittiklerinde tanıştıkları baş şeylerden biri ejderhadır.

Peki neden ejderha? Le Guin neden ejderhayı seçmiştir. Çünkü ejderha, öykülerde korkulan ve insanları yok etmeye, yemeye çalışan karakterdir. Çocukların bundan korkmaması demek; aslında, sadece biz yetişkinlerin yarattığı düşlerden değil, kâbuslardan da korkmamaları demektir.

"Teşvik edin, okusunlar diyorum."

Titanik, *Avatar* ve "Terminatör" filmlerinin yönetmeni James Cameron, çocuk oyuncularla çalışmak üzerine, "Oyuncular sette yanlarında çalışan işçileri çok sürdürebilir, mükemmeliyetçi olabilirler. Ama çocuklar biraz hazindir, kafalarında neyin normal olduğuna dair bir mefhum yoktur. O yüzden, neye normal dersiniz onu kabul eder," diyor. İşte bu, çocukların kırılan tarafıdır; her şeyin normal olduğuna inanabilirler. Ama bu, bir yandan da büyük bir esnekliktir. Her şeyi yapabileceği anlamını çıkarabiliriz buradan. Çocukların en iyi yaptıkları şey de bu hikâyelerden esinlenmek ve dev aynalarını kafalarına yerleştirmektir. Çağlar boyu anlattığımız öykülerin yaratıcıları oluverirler.

İmkânsız şeylerden esinlenemeyen insanlar sadece sıkıcı olmakla kalmazlar, toplum için de kısır zihinler olurlar. Buna izin vermemek adına; fantastik edebiyatı bırakınız okusunlar, demiyorum; teşvik edin, okusunlar diyorum. Hayal güçleri hep canlı kalsın. Belki de Le Guin'in dediği gibi, geliştiklerinde, çocukluklarını öldürme pahasına büyümüş yetişkinler değil de, gerçekten ayakta kalmış çocuklar olurlar. 🍌

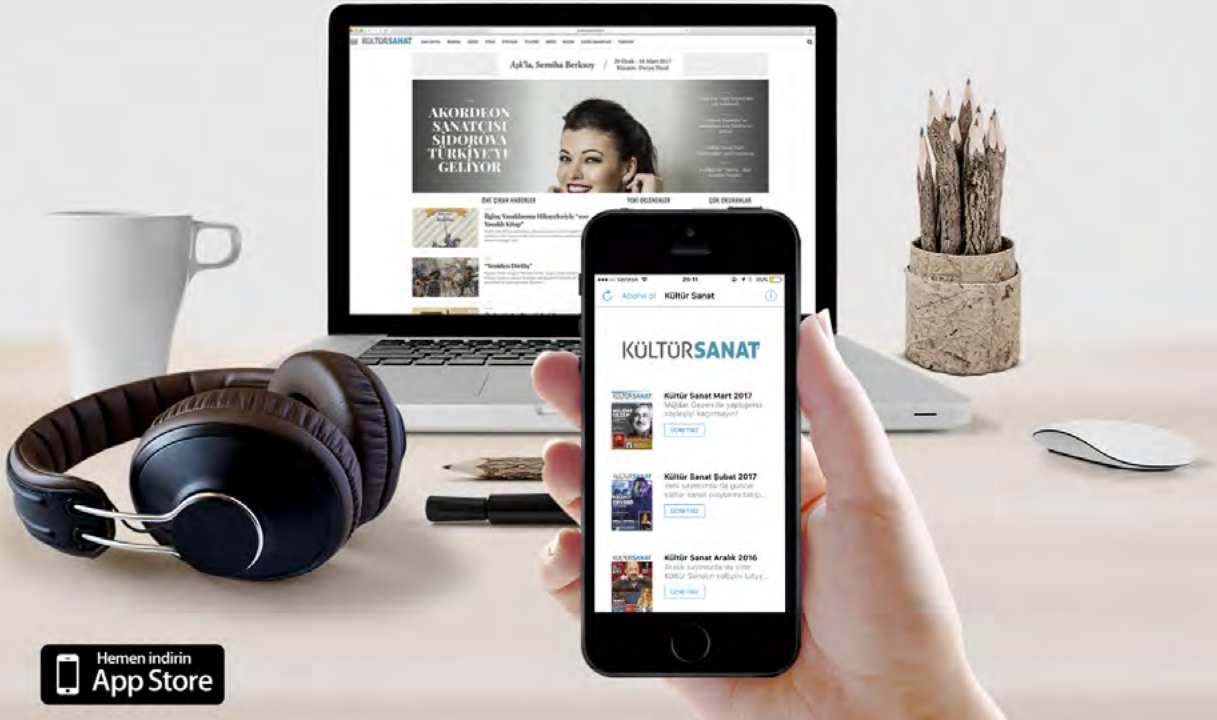
Desenler: Cressida Cowell

KÜLTÜR SANAT®

SANATIN

dijital hali

kultursanat.com.tr

Hemen indirin
App Store

Ders: Öteki Müfredat Konu: Mektup

Murat Özyaşar

Edebiyat verimini, Haldun Taner Öykü Ödülü ve Yunus Nadi Öykü Ödülü gibi saygın ödüllerle taçlandıran, edebiyatımızın öğretmen yazarlarından Murat Özyaşar, öğrencileriyle birlikte çıktığı özel bir edebiyat yolculuğunu anlatıyor.

Hatırlamak için unutmak gerek.

Evet ama, ben ortaokul Türkçe öğretmeninim adını hatırlamıyorum, çünkü unuttum.

Ki bunda bir kusur yok.

Çünkü kimin kime nasıl bir hatırayla kalacağı bilinmez. Ve bazılarının payına unutulmak düşer, hayatın ve müfredatın şaşmaz sonucudur bu.

Beni, dizlerimi kırıp, azar azar unutmaya çalıştıran o müfredat dilinin ta kendisiydi. Yani devlet diliyle kurulmuş o fiiller, benzetmenin o soğuk sıfatları ve bilimum zamirler. Sonra hakim anlatıcı diliyle anlatılan ol hikâyeler...

Olmadı. Olamadı.

Ve aslında as'lolan şuydu: Bir gün bize bir dersliğine bir stajyer öğretmen geldi. O genç adamın adını da hatırlamıyorum, çünkü unutmadım. Çünkü kimin kime nasıl degeceği bilinmez, ama sezilebilir bir şeydir. Çünkü bazı kelimeler, vakti zamanında söylenmişse şayet, insanı

yurdundan eder. Çünkü sözün hükmü var ve sözün hükmünün olduğuna inanan bir ırk var. Ve bu ırk, büyüler gibi, birbirine el vere vere, halka halka büyür.

Şimdi parmak kaldırıp gelmek istiyorum asıl meseleye: O genç stajyer hocamın adı Bilal Küçük'tü, hâlâ ve ısrarla hatırlıyor yahut unutmuyorum. Karatahtanın önünde, sesinde bir aşk, bizimle geçireceği sürenin kısalığından, kendisinin geçici bir hoca olduğundan, hâlâ öğrenci olduğundan, bak burası önemli; edebiyatı çok sevdiğinden söz ettikten sonra, o güzel el yazısıyla alınyazıma dokunur gibi, imge ve simgelerle yüklü o şiiri yazdı tahtaya: "Sessiz Gemi".

Fazlası var eksiği yok, sınıfta varız en az elli kişi. Aslında mesele şiir değil, sesindeki anlatma heyecanı. Öyle ki ve ben öyle sanıyorum ki, dersi ve o şiiri bir tek bana anlatıyor. "Gemi"nin aslında "tabut" olduğundan söz ediyordu durmadan. İyi de "tabut" sözcüğü geçmiyordu şiirde.

Mühürlenmiş ağızla "Nasıl?" diyordum, "nasıl yani?"

Beni gördüğünden emin değildim elbette, ama beni duyduğuna kuşku yoktu.

Sözün böyle bir gücünün olduğundan, istiarelerle, teşbihlerle, bir sözün bir başka söz yerine kullanılabileceğini söylüyor, ben pürdikkat onu ve “gemi”den “tabut”a dönüşen kelimelerini dinliyordum, en çok da sesindeki heyecanı. Her şeyi değiştirebilme kudretini taşıyordu kelimeler ve bu, acze düşen benim için mucize gibi bir şeydi. Büyülü, tuhaf ve çekici.

O gün bir şey oldu.

O gün, kanıma karışan bir şey oldu.

Kanıma karışan bir şeyle birlikte o gizli elin, bana kelimeler eliyle, el verdiğini hissettim.

Başıma bir şey gelmişti.

Ve tabii ki başıma gelen şeyi, sonra, çok sonra, ancak kendime geldiğimde anladım.

Bunu idrak etmem için yine kelimeler yetti imdadıma, bunu anlatabilmem için de.

Kelime, Arapça “kelm” sözcüğünden türetilmiş, yani “yara”dan. “Şiir, ihtiyacı olanıdır,” demiş ya şair, ona sahip olmadan ama sahip çıkarak sözüne, kelimeler de “yara”sı olanadır. Buna talip olana! O günden bu yana, kelimelerin talebesi oldum ben.

Sonra. Yıllar sonra.

Karatahtanın önündeydim. Arka sıradan bir parmak, havada, unutmayalım diye kaldığımız yeri: “Hocam bugünkü konumuz mektup yazmak,” dedi.

“Tamam,” dedim ben de. “Benim geciktığım, sizin erken buluşmanızı istediğim bir öykü okuyalım önce.”

Adı: Havva.

“.....”

“Sonra da öldü.”

Madem konumuz mektup yazmak, bir öykü kahramanına neden mektup yazılmasın diye düşündüm ve kaldığımız yerden devam ettim. “Bu kez askerdeki dayınıza ya da çok uzaklardaki akrabalarınıza değil, dileyen Havva'ya mektup yazabilir,” dedim. Sınıfta tuhaf bir sevinç ve peş peşe sorular: “Hocam, Havva'nın halinin içindeki kuşu çıkarmaya çalışması, özgürlüğünü istemesi değil mi; annesinin eski-lerini giymesi, evin yoksul olduğunu göstermez mi, Havva gerçekten öldü mü?”

Neler yazılmış diye merakla beklerken ben, birkaç gün sonra ellerimde birikti bir sürü mektup: İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinden kendisini Havva'yla özdeşleştirip Havva'nın ağzından yazılan mektuplar,

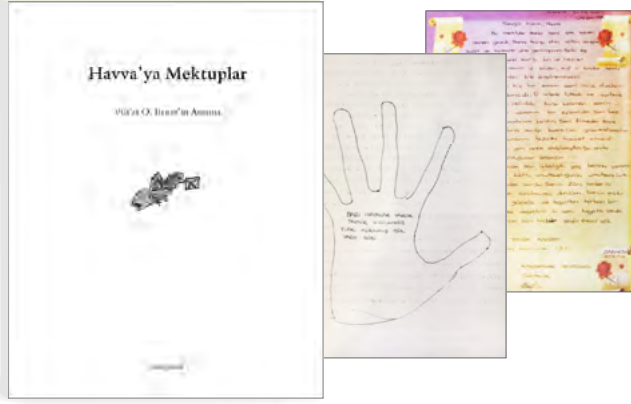
tuplar, Havva'nın öz ailesine yazılmış mektuplar, annenin ağzından ve daha birçok ağızdan, bir arkadaş olarak biz-zat Havva'nın kendisine yazılmış mektuplar ve daha niceleri... Üstelik mektup arkalarına bırakılmış eller ve kenar süs-leri de cabası...

Bu incelik dolu mektupların adresi ben değilim diye düşündüm.

Bunların mutlaka Havva'ya iletilmesi lazım.

Ne yapabiliyordim! İşin buraya kadar varacağını düşünmemiştim.

Vüs'at O. Bener'in telefonuna ulaştım, mektupları kendisine gönderecektim, çünkü Havva'nın en yakın tanıdığı oydu ve bir ihtimal, Vüs'at O. Bener eliyle bu mektuplar Havva'ya ulaşabilirdi.

Nihayet ulaştım o kara anlatı yazarına. Kendisiyle telefondaki görüşmemizde çok sevindiğini, şimdiye kadar aldığı en güzel hediyein bu mektuplar olduğunu ve sağlık koşulları el verirse –o ara 82 yaşında galiba– Diyarbakır'a gelip bu çocuklarla tanışmak istediğini söyledi. Çok geçmeden de bütün sınıfa bir koli kitap hediye gönderdi.

İçim rahattı ve mektuplar emin ellerdeydi artık.

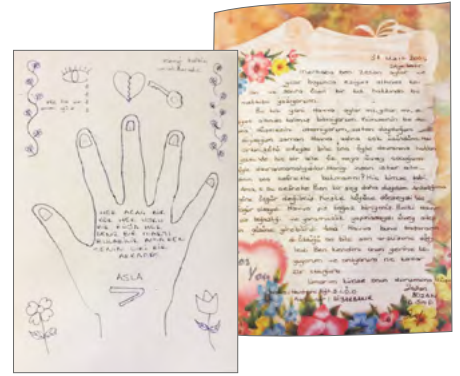
Aradan geçen zaman içinde Vüs'at O. Bener, TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı'nın onur konuğu oldu, daha çok bilinir, görünür ve okunur oldu. 2005 Haziran'ında da galiba Havva'nın yanına gitti.

Hikâye bitti sandım.

Bir gün Norgunk Yayınları'nın sahibi Alpagut Gültekin, beni arayıp Ayşe Bener'in önerisiyle Havva'ya yazılan bu mektupları orijinal halleriyle kitaplaştırmak istediklerini söyledi. Şaşkınlıkla, "Ama mektuplar bende değil," dedim. "Biliyorum," dedi, "mektuplar Ayşe Hanım'da."

Mektuplar kitaplaşmadan önce orijinal halleriyle Yapı Kredi Kâzım Taşkent Sergi Salonu'nda bir ay boyunca sergilen-di. Ekim 2005'te *Havva'ya Mektuplar, Vüs'at O. Bener'in Anısına* adıyla Norgunk Yayınları tarafından incelik ve müthiş bir özenle yayımlandı.

Geçtiğimiz aylarda Alpagut Gültekin'le buluştuğumuzda, bu çalışmanın 15 ülkede benzer bir şekilde yapılacağını, her ülkede bir sınıf belirleneceğini, Havva öyküsünün okutulacağını, o çocuklar tarafından Havva'ya mektup yazılacağını, Havva'nın çevirisinin o ülkedeki Orhan Pamuk çevirmeni tarafından yapılacağı bilgisini verdi.

Baran, Zozan, Yağmur, Baransel, Ayşenur, Merve, Deniz, Serpil, Tuba ve A. Kadir ile başladığımız bir hikâyeydi bu. Ve evet, bazı hikâyeler bitmez, aşkla anlatılmalıdır. 🌸

Kitaplarınızı babel.com'dan almak için

4 neden

**Bilinmeyen Bir
Kadının Mektubu**
Stefan Zweig

Beni Onlara Verme
Tank Tufan

Kan ve Gül
Alper Canıgüz

Düzyazı: 100 Yazı
Haydar Ergülen

Soluk Mavi Nokta
Carl Sagan

babil.com'da

fiyatlar cebinizi yakmaz

Kitaplığınızın her geçen gün daha da genişlemesi için en uygun fiyatları en etkili kampanyalarla sunuyoruz. Alışveriş merkezlerinde yer alan kitap mağazalarına ödediğiniz tonlarca para cebinizde kalıyor.

babel.com'da

kitaplar hızla teslim edilir

Kitap okumanın önemli bir ihtiyaç olduğu bilinciyle kitaplarınızı size ulaştırmak için lojistik birimimiz yoğun bir mesai harcıyor. Birçok kitap stoklarımızdan aynı gün veya en geç ertesi gün kargoya verilir.

babil.com'da

binlerce kitaba ulaşabilirsiniz

Kitap arşivimizde iddialıyız, stoklarımızda 3.400 yayınevinin 180.000 çeşit kitabı bulunmaktadır. Birçok mağazada sadece çok satanlar varken, babel.com'da Türkiye'nin tüm kitapları vardır.

babil.com'da

güvenle alışveriş yaparsınız

Alışverişinizi hem hızlı hem de güvenli
tamamlayabilmeniz için en son ve yüksek
güvenlik sistemlerini kullanıyoruz. Ürünlerin
size ulaşması için çok titiz davranıyoruz.
Üstelik satın aldığınız ürünleri iade etmek
babil.com'da çok kolay.

Okulu bir edebiyat mekânına dönüştürmek

Sevengül Sönmez

Sait Falk, Sabahattin Ali ve Hüseyin Rahmi Gürpınar gibi birçok usta yazarın kitaplarının editörü Sevengül Sönmez, öğretmenlik yıllarının deneyimiyle Türkçe ve edebiyat derslerinin, okulların mevcut olanaklarından yararlanılarak nasıl işlenebileceğini anlatıyor.

Öğretmenlik yaptığım yıllarda ve sonrasında hep şunu düşündüm: Bir insanın karşısına çıkabilecek en büyük şans, iyi bir öğretmenle karşılaşmasıdır. Hayattaki en büyük şansımız, bizi olduğumuz yerden başka bir yere taşıyabilecek öğretmenlerle karşılaşmak.

Eğitimcilik yıllarımın ilk çarpıcı deneyimi, Ankara Tevfik Fikret Lisesi'ndeki öğretmenlik süreciydi. O okul, edebiyat eğitimi ve öğretimi açısından, ufkumu fazlasıyla açan bir yerdi.

Sınıf yetmediğinde nereye?

Okulda yaptığımız bir uygulama, mace-
ranın başlangıç noktası olmuştu. Öğret-
menler olarak, derslikte sürekli edebiyat
eğitimi verebilir ve orada malzemelerimi-
zi bir araya getirebilirsek, temalarımızı
öğrencilerimiz için somut ve ulaşılabilir
kılırsak, anlattıklarımızı da onların zihninin

de somutlaştırabilir miyiz, diye düşün-
müştük. Çok karmaşık gibi görünen ve
öğrenciler için oldukça ağır görünen ba-
zı dönemleri anlatmak için dersliği yeni-
den döşemeye başladık. Çetrefil dili ne-
deniyle lise yıllarındaki öğrencilerin en
fazla yabancılaşma çektiği, ilgili kaynaklara
hiç ulaşamadıkları Tanzimat dönemini
anlatabilmek için bir edebiyat dersliği
oluşturduk.

Evlerden getirdiğimiz kitap, dergi ve ga-
zetelerden yaptığımız alıntılarla ara-
cılığıyla duvarlara astığımız bazı mater-
yaller, öğrencilerin o dönemi biraz olsun
solumasını sağlamıştı. Sonraki döneme
geçerken, o malzemeden ürettiğimiz ye-
ni materyallerle okul koridorlarına doğru
açılmak kaçınılmaz olmuştu. Çünkü o
derslik artık bize yetmeyecek hale gel-
mişti.

Hiç planlamadığımız ve birbirimize, şim-
di ne olacak, nasıl anlatmalıyız, gibi so-

rular sorup, koridora çıkalım o halde, diye devam ettiğimiz o süreç, öğrencilerin, bir müzede dolaşırcasına ya da bir sergide edebiyat eserlerini seyredencesine, bütün zamanlarını geçirdikleri bir edebiyat koridorunun, aslında bir edebiyat tünelinin oluşmasını sağlamıştı.

Müzeleri yeniden tasarlamak

Tüm bunlar, derslerde anlattığımız, ama öğrencilerimizin, kendilerine çok yabancı ve tümüyle uzak hissettikleri bir dönemin içinde var olabilmelerini sağlamıştı. Bu hareket, bazı şeyler somutlaştırılarak nasıl anlatılabilir, sorusunu yüksek sesle düşünmemi sağladı. Bir edebiyat müzesinde eğitim verebilir miyiz, böyle bir müzede anlatılanlar öğrencilerimize neler kazandırır gibi yeni soruları çağırdı.

Geçtiğimiz yıl Almanya'da, Essen Üniversitesi'nde, Türkçe öğretmenlerine eğitim materyalleri hazırlama konusunda ders vermeye gittim. Tevfik Fikret Lisesi'ndeki uygulamamızdan orada da bahsettim. "Edebiyat eğitimi için somutlaştırıcı ne tür çözümler olabilir?" ve "10 yıl önce aklımızdan geçenleri bugün nasıl geliştirebiliriz?" diye sorduğumda, öğretmen adayları olan öğrencilerimiz, bir yazar ya da kitap müzesi kurmanın, öğrenciler için değişik bir deneyim olabileceğini keşfettiler. Müze olmasa da, bir sergi düzenleyerek, seçtikleri bir yazarı ya da kitabı öğrencilerle beraber görünür kılabilecek bir yol aramaya başladılar. Öğretmen adaylarımızın edebiyat müzesi tasarlaması yolunda bir çalışmaya giriştik.

Müzede dijital geziler

Almanya'daki Türkiyeli çocuklara Türkçe öğretmek üzere bu bölümde okuyan geleceğin öğretmenleri, hayal güçlerini geniş tutunca çarpıcı sonuçlar elde ettiler.

İlk olarak, var olan müzeleri yeniden tasarladılar ve öğrencilerini de içine yerleştirdiler. Sait Faik Abasıyanık Müzesi'ni bir haftalığına çocuk müzesine dönüştürmeyi önerdiler. Örneğin, müzedeki panoların yüksek oluşu nedeniyle çocukların okuyamadığını, o panoları sadece aşağı çekmenin bile yeterli olacağını fark ettiler.

Orhan Kemal'in var olan müzesini yeniden tasarladılar. Halide Edip'in *Mor Salkımlı Ev*'inden ilhamla, mor salkımlı bir müze kurdular. Öte yandan, teknolojiyi ve dijital ortamları da bu projenin içine yerleştirmişlerdi. Datça'daki Can Yücel'in evi olan Canevi'nin 3D (üç boyutlu) gözlüklerle gezilebilmesi için bir yazılım hayal

Orhan Kemal Müzesi, Beyoğlu

ettiler. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın müze kütüphanesini uzaktan, dijital olarak gezilmenin imkânlarını incelediler.

Bu vesileyle öğrencilerine hem Türkçe'yi, hem de edebiyatı aynı anda sevdirebilmenin olanaklarını bulmaya çalıştılar. Bir öğretmen adayımızın, Samipaşazade Sezaî için bir müze kurmaya kalkışması ve Türkiye'de daha ismini bile doğru telaffuz edemediğimiz böyle bir yazarımızın Almanya'da bir müzesinin olması, bana çok çarpıcı gelmişti. Bütün bunları, sınıfta öğrencileriyle yazar üzerine konuşurken kullanmak için tasarladılar.

Kafka'yı ziyaret etmek

Müzeler sadece kendi tasarladıklarımızla değil, var olan halleriyle de edebiyat eğitiminde çok ciddi bir yer edinebilir. Örneğin Sait Faik Müzesi, İstanbul'daki öğretmenlerin öğrencilerini kolaylıkla götürebilecekleri, pek çok etkinliğin yapıldığı, çocuk ve çevre dostu bir müze. Sait Faik'i çok yönlü anlatabilen, 3D teknolojisiyle sanal olarak tamamı gezilebilen bir müze.

Sait Faik'in herhangi bir öyküsünü anlatırken, sınıfta ondan bahsederken, sınıf olanakları içinde, öğrencileri neredeyse müzenin içindeymiş gibi gezdirebilirsiniz. Benzer biçimde, Prag'daki Kafka Müzesi de animasyonları ve ilginç filmleriyle, dünyadaki en etkileyici dijital platformlardan birine sahip. Kafka için de benzer bir sınıf çalışması yapılabilir.

Materyal geliştirelim!

Öğrenciler, çok sevdikleri ya da severek okudukları bir yazar ve kitap için bir sergi ya da müzeyi nasıl hazırlayabilir? Pek çok alanı ve sanatı bir araya getiren; edebiyatı, resimle, müzikle, fotoğrafla, tarihle, sosyolojiyle birleştiren ve dayanışmayla yapılabilecek bir çalışma hayal ediyorum. Elbette, tüm bu çalışmalara öncülük edecek kişinin –yani iz bırakan, değiştiren, dönüştüren ve bambaşka yerlere götürebilen öğretmenin– en önemli özelliği, kendi hayal gücünü öğrenciye aktarabilmesi ve bunun için ilginç materyaller geliştirebilmesidir.

Sait Faik Abasıyanık Müzesi'ndeki mektup odası, materyal geliştirmeye örnek olarak verilebilir. Sait Faik'in mektuplarının sergilendiği bu oda, zaten çok ilgi gören müzenin en beğenilen odalarından biridir. Evi gezen, Sait Faik'le bir araya gelen ve onun dünyasını gören insanların kendi duygularını anlatabilecekleri mektuplar yazmaları için, oraya mektup kutusu koyduk. Her gün yüzlerce mektup alıyoruz. Zamanında o evi ziyarete gelen, ama şimdi uzakta olanlar, mektup ya da başka materyaller gönderiyor ve bunları zaman zaman bahçede sergiliyoruz.

Sait Faik Abasıyanık Müzesi,
Mektup Odası, Burgazada

Acaba öğrencilerimiz mektup yazma eyleminden yeteri kadar yararlanıyor mu? Geçmişte yaşamış edebiyatçılara, tıpkı *Yeraltına Mektuplar* kitabında olduğu gibi, çok sevdikleri ve bugün hayatta olmayan bir yazara mektup yazsalar, acaba ne sorarlar? Ne öğrenmek isterler? Acaba aynı dönemde yaşayan edebiyatçılar birbirleriyle ne yazışıyorlar? Bu soruların peşinden gidip, onlardan birinin yerine geçseler, yaşayan bir edebiyatçıya mektup yazsalar ne sorarlar, neyi tar-

zarın, örneğin Necati Tosuner'in sözcük sözlüğünü öğrencilerinizle hazırlamak nasıl olurdu?

Berna Moran'ın inceleme yazısında söylediği gibi Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf*'u, Türkçe'de ağaç adlarının en kapsamlı geçtiği romanlardan biridir. Onun izinden gidip, bir ağaç sözlüğü hazırlasak ve *Kuyucaklı Yusuf*'u bu ağaç sözlüğünden okutabilirsek, öğrencilerimizin zihninde değişik bir iz bırakmaz mıyız?

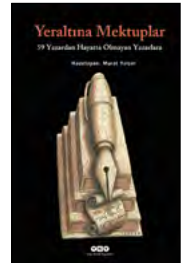
tışırlar, neyi değiştirmek isterlerdi? Mektup yazma pratiğini de güçlendirmesi açısından, Türkçe ve edebiyat derslerinde bu konuya odaklanıldığında, sadece müze ve sergi fikrinde değil, mektup türünde de gelişme kaydedebiliriz.

Yazarı sözlükten okumak

Bir başka materyal geliştirme örneği de sözlükler. Öğrenme ve öğretme keyfini çoğaltan ansiklopediler ve sözlükler, materyal geliştirme açısından büyük olanaklar veriyor. Hayatımızdan giderek çıkarsa da, öğrencilerin sözlükle barışması, hatta kendi sözlüklerini yazmaları sağlanabilir. Ali Püsküllüoğlu'nun eserlerinden yola çıkarak hazırladığı *Yaşar Kemal Sözlüğü*, Türkçe'nin eşsiz kitaplarından biridir ve yazık ki, çok az yazar için yapılmış bir çalışmadır. Derslerinizde, usta bir ya-

Derlerdeki dönemsel içeriklerde, birbirine yakın dönemlerde yazılmış eserleri ve yine çağdaş, ama farklı coğrafyalarda yaşayan yazarların birbirleriyle ilişkisini anlatırken de bu geliştirilmiş materyalleri kullanmak mümkün. Divan şiirini okurken minyatüre bakmak, Anadolu topraklarında yaşayan Fuzulî'den konuşurken, Shakespeare'den de söz etmek gibi örneklerden söz ediyorum.

Müze tasarlarlarken, bir sergiyi açarken ya da mektup yazarken, edebiyatın bütün dillerde ve kültürlerde çok kıymetli olduğunu anlatabilmek, biz edebiyat öğretmenlerinin, öğrencilerin zihninde değiştirebileceği en önemli noktalardan biri olacak. Biliyorum ki, kitapla, yazarla, şairle ve her şeyden önce edebiyatla buluşabilen çocuklar ve gençler, öğretmenlerinin eseridir. ●

“Öykülerle, değişik insan fotoğrafları çekiyorum.”

Neslihan Önderoğlu

Edebiyatımızın Haldun Taner Öykü Ödülü sahibi, üretken isimlerinden Neslihan Önderoğlu, iki haftada bir ON8 Blog'daki Cin Atı adlı köşesinde öyküler biriktiriyor. Bir yaşını dolduran bu özel köşenin izini sürdürdük ve Önderoğlu ile gençlikten dijital, öykülerden hayata kadar uzun bir koridorda yürüdük.

Söyleşi: Halil Türkden

Hayatı, biri kız biri erkek olmak üzere iki gençle yaşayan, genç ve yetişkin okura hitap eden, üretken bir yazarısınız. “Genç” ve “gençlik” kavramlarıyla başlayalım.

Gençliğin yaşla ilgili bir şey olduğunu düşünmüyorum. X, Y, Z diye kategorilenmiş kuşakların tanımlandığı gibi işlediğini de düşünmüyorum. Örneğin, oğlumun da içinde olduğu Y kuşağının bir hareketi olarak görülen Gezi Direnişi'nde, Z kuşağından kızım da olmak istedi. X kuşağından ben de oradaydım.

Gençlik hep tukaka... Nereye kadar bu olumsuzlama?

Özellikle Gezi'ye kadar, ben de umudu kesmişim gençlikten. Turgut Özal zamanının köşeyi dönme politikasından bolca nasibini almış, kısa yoldan yükselmek isteyen ve bilgisayar başında oturan bir gençlik sanıyordum. Ama onları Gezi'de izlerken, aslında hiç de öyle olmadıklarını, o bireyselliklerinin ve yalnızlıklarının ardında nasıl bir bilinçlenme yaşadıklarını gördüm. Hepimiz tanık olduk buna.

Gezi, yalnız bende değil, toplumda da gelecek ve genç umudunu, pes etmeme hissini uyandırdı.

Net bir tanım vardı benim gençliğimde: Ya politiksinsin ya da apolitik. Gezi'ye dahil olanlar, son derece bireysel takılan çocuklardı. “Apolitik” olarak nitelendirilmelerine rağmen, sisteme başkaldırdılar. İki ağacı savunmaktan bambaşka yerlere, otoriteye başkaldırmaya kadar gittiler. Çok değerli deneyimlerdi bunlar, onlar için de, bizim için de.

Evdeki gençler, yazar kimliğinizi ve üretiminizi ne yönde etkiledi?

İki gençle birlikte yaşamak, insanın olaylara kesinlikle farklı yönlerden bakmasını sağlıyor. Bazen kırıp dökerek, bazen de tartışarak. Onların çok önemseydiği bir şeye yabancılık duygusu hissedebiliyorum ve gereken değeri veremeyebiliyorum. Bunun tam tersini onlar da yapıyor.

Oğlum Y kuşağına ait. Lise çağlarında sosyal medyayı çok kullanmasına rağmen, şu an üniversitede ve sosyal med-

yadan tamamen uzak. Hepsine zinhar karşı. Hiçbir mecrada hesabı yok. Mesela bu, büyük bir değişimin örneği. Z kuşağına ait olan kızım ise cep telefonuna yapışık yaşıyor; hiç bilmediğim, adını telaffuz edemediğim mecralarda var.

Gelecek onlara neler getirecek, nasıl ve ne yöne evrilecekler, çok merak ediyorum. Dolayısıyla, onları anlamaya ve neresinde duracağımı belirlemeye çalışıyorum. Yazmaya katkısı anlamında ise neleri dert ediyorlar, neyi düşünüyor, ne ilgilerini çekiyor; bu konuda net bir fikrim oluştuğunu söyleyebilirim. Bizim kuşağın ilgi alanlarıyla karşılaştırdığımda çok büyük farklar var.

“Benim hayatım başkalarından geçer.”

Ve blog. ON8 Blog, Cin Atı, iki haftada bir öykü... 31 Mayıs'ta tam bir yıl, 30'a yakın öykü... Belli bir ritim içinde yazıyor olmak nasıl bir deneyim?

Bir şeyin parçası olmak, bir şeye ait olmak, insan olarak en sevdiğimiz şeylerden. ON8 Blog'dan ve orada yazmaktan çok keyif alıyorum. Orada yazan diğer insanlar da çok değer verdiğim, keyifle okuduğum isimler.

Yazma ritmine bakarsak, aslında ne yaparsam yapayım bir disiplin içinde yapmaya alışkınım. Evde piriç varsa bile, markete gittiğimde iki paket daha alıp kenara koymak beni rahat hissettiriyor. Böylece hiçbir şey bitmiyor hayatımda. Blogdaki öykülerin karakterleri üzerine bir anlatı kurmak için bolca gözlem yapmak gerekiyor. Okur kitlesi neyi seviyor, ilgilerini ne çekiyor; bunları araştırmak ve gözlemek önemli. ON8 Blog okurları sosyal medyadan geri dönüşler yapıyorlar, yorumlarını iletiyorlar. Bunlar değerli bir motivasyon kaynağı benim için.

Kitap için öykü yazmak ve biriktirmekle, blog için öykü biriktirmek arasında nasıl bir ayrım yaşadınız?

Başlarda, blog yazılarımın okunurluğunu gözeterek belli bir sözcük ve karakter sayısı sınırı koymuştuk. Ama son zamanlarda giderek buna alışmaya ya da bunu ortadan kaldırmaya başladım. Bu, makale yazarken uyulabilecek bir şey belki; ancak öykü yazarken, sözcük sayısına uymaya çalışmak çok zorlayıcı. Bunu aşmak çok mutlu etti beni.

ON8 Blog'daki öyküler kime, nasıl ulaşıyor?

Öykülerle, değişik insan fotoğrafları çekiyorum. Yetişkinler için yazdığım öykü kitaplarından farkı yok ON8 Blog'daki öykülerimin. Beş yıldızlı bir otelde temizlikçi olarak çalışan bir kızın hayatıyla, kendisine sürpriz doğum günü hazırlanan kızın hayatı eşit derecede ilgilendiriyor beni. İkiisi de tanık olduğum hayatlar.

Gençlere şunu söylemek istiyorum bu öykülerle: Bakın böyle hayatlar da var. Kimini biliyorsunuz, kimine çok yabancı-sınız, kiminin yanında duruyorsunuz. Bu fotoğrafların içinde siz de varsınız. O fotoğrafın içindeki diğer insanları tanımak sizi de zenginleştirecek. Bir insan empati kurabildiği kadar, başkası gibi düşünebildiği kadar ilerleyebilir. Benim hayatım başkalarından geçer. Biri tarafından anlaşıldığını hissetmek, okuru yakalayan

nokta. Ben de bu nedenle empatiyi kurmaya çalışıyorum, ama insanın içindeki duygusal nehre kapılmadan, o duyguyu yaşayanın gözlerinden gözlemleyerek. “Tam da bunu hissetmişim” duygusunu yakalamak, ON8 Blog'daki öykülerimde tutturmaya çalıştığım bir şey.

Sürekli her konuya uyarlanan bir kavram var artık: dijital. Ama “dijital” yalnızca biçimi mi değiştiriyor? Düşünce, yaratıcılık, üretme ve yazma eylemini nasıl dönüştürdü?

Mutlaka bir şeyleri etkiliyor ve değiştiriyor. En sık kullandığım mecra *Facebook* ve orayı sokağa çıkmak gibi görüyorum. Zaten evimden çok zor çıkan bir insanım; benim bir tür sosyalleşme aracı. En büyük baskılar da sosyal medya üzerinden geliyor aslında. Sansürlenmesi, yavaşlatılması ya da kısıtlanması gereken bir özgürlük olduğunda bu da sosyal medyadan geliyor.

Çok iyi kullanamamakla birlikte beni iyi yönde etkilediğini hissediyorum sosyal medyanın. *Facebook* arkadaşlarımdan oluşan bir klanda yaşasaydım ya da onların hepsi mahalleimde otursaydı diye düşünüyorum.

yoruz. Son dönemde gözlemlediğim en önemli nokta, “son görme”ye çok alışmış olmaları. Kitaplarda mutlaka son görmek istiyorlar. “Sonra ne oldu?” diye soruyorlar sürekli.

Buluşmalarda sizi şaşırtan, dikkatinizi çeken, unutamadığınız bir anekdot var mı?

Yakın zamanda bir kolejdeki etkinlikte, Köprü Kitaplar'daki *Bana Sesini Bırak* adlı romanımla ilgili çalışmalarını paylaştılar. Şiirler yazmışlar, oradaki bir sahneyi canlandırıp resimler yapmışlar. Benim denemediğim ve fikir olarak yakın olduğum reçel tarifleri vardı; o reçellerden yapan, kavanozlara koyup getirenler vardı. Hepsi şu an evde ve neredeyse Halidun Taner Öykü Ödülü'nden bile daha önemliler benim için. Beni şaşırtan diğer bir nokta da, gençlerin kitaplarda çok önemli olmayan, ama ayrıntıların işlendiği ve duygu kopuşlarının yaşandığı sahneleri seçip resmetmeleri ve hiç unutmaları.

Bugün liseli ve iyi bir edebiyat okuru Z kuşağı genci olsanız... Nerede, ne okur, ne yapıyor olurdunuz?

Mevcut düzene başkaldırırdım. Dayatılmaya çalışılan şeylere karşı durdum. Çok okurdum. Yine Sait Faik'le, Dostoyevski ile çıkardım yola. Klasikleri okurdum. Olabildiğince, kendi dünyamdan çıkar, etrafta nasıl gerçeklikler yaşıyor, bunu algılamaya çalışırdım. Diyarbakır'a, Antep'e giderdim. Anlamaya ve algılamaya çalışırdım. Gerçeklik, sadece bizi sınırlayan insanlardan ve çevreden ibaret değil. Bunu görebildiğimiz ölçüde, çok boyutlu insanlar olabiliriz. Başka hayatları tanımanın en iyi yollarından biri edebiyat. Bu nedenle, yeniden genç olsam, yine edebiyatla ilgilenirdim. Yine öykü yazardım. Yine iyi bir okur olurdum. ●

GENÇ SÖZLÜK Neslihan Önderoğlu

Gençlik Umud
Sosyal medya Kandırmaca
Kedi Sevgi
Öykü Dışavurum
Ödül Gelip geçici
ON8 Gelecek
Ergenlik Sancı
Blog Haberleşme
İstanbul Karmaşa
Cin Atı Mesaj
Annelik Fırsat
Ay Dolandı Değişim

Ya kitaplarınızı okuyan gençler... Okul etkinliklerinde onlarla bir araya geliyorsunuz. Bu buluşmalar nasıl geçiyor?

Bu işin en keyif veren anlarından biri gençlerle buluşmak. Beni çok olumlu yönde etkileyen buluşmalar. Okur olmanın öneminden konuşuyoruz bol bol. Kitaplarımdan önce, okur olmanın onları nerelere götürebileceğini konu-

YEDİ YETMİŞ

Aylık Çocuk, Edebiyat, Kültür Dergisi

Derginizi Yaysat Gazete Bayileri, D&R, Migros ve Carrefour'larda bulabilirsiniz

/yedyetmisdergi

@yedyetmisdergi

@yedyetmisdergi

ABONE OLMAK İÇİN:

dergi.brgajans.com - 0212 260 5878

ÇOCUK SESLERİ

Keçi, YAZ 2017 sayısı için, Türkiye'nin dört bir yanındaki kitap fuarlarına katılan çocuklarla birlikte yayınevi stantları arasında yürüdü. Adana, Samsun, Bursa, İzmir, Kocaeli ve Gaziantep'te düzenlenen kitap fuarlarına katılan çocuklar, okudukları kitapları nasıl seçtiklerinden fuar izlenimlerine kadar pek çok konuda görüşlerini paylaştılar.

"Karikatür kitaplarını ve Behiç Ak'ın kitaplarını çok seviyorum... Fuara sınıfla geldik biz."

Narin 9

"Sürükleyici her tür kitabı okuyorum. Okurken, o anlatılanları yaşıyormuşum gibi oluyor."

Taha 11

"Devasa resimler, büyük sayfalar olsun isterdim kitaplarda. İlk kitabım öyleydi."

Erdem 8

"Üzüldüğümde de, sevindiğimde de kitap okuyorum. Duygularımı paylaşmak gibi bir şey."

Nidanur 11

"Fuara gelirken bu kadar çok yetişkin göreceğimi düşünmüyordum. Çocukların olduğu bir yere gidiyoruz zannetmiştim."

Su 9

"Tarih kitaplarını, yaşanmış gerçek hikâyeleri seviyorum. Kitap okumak, yolculuk demek. Gitmediğim yerleri öğrenebiliyor, başka hayatları yaşayabiliyorum."

Ekrem Mete 9

"Fuara okulla geldik. Ben macera kitapları okuyorum."

Bora 11

"Kahramanların inanılmaz oluşu, beni kitaba daha çok inandırıyor."

Sera 13

"Kitaplarımızı genelde okul kütüphanesinden seçtiğimiz için, fuara yeni olan ne var diye bakmaya geliyoruz."

Şeyda Nur 13

"Kendimi güvende hissediyorum bu kadar kitabın içinde."

Eda 10

"Bu kadar çok kitap okuyan insan olması ne kadar ilginç."

Özlem 13

"Fuar bayram gibi. Bayramdan daha bayram benim için."

Ömer 10

"Fuar haberlerini, duyurularını her yerde görmüştüm. Ama böyle bir ortam olduğunu, onlarca kitabın yan yana durduğunu görmek büyüleyici bir şey."

Ezgi 11

"Eğlenceli kitapları severim. Dinlendirici ve sakinleştirici bir şey kitap okumak, ne zaman sinirlensem okuyorum."

Hira 11

"Fuarda kitapları çok incelemedim, ama kitap kapakları çok ilgimi çekti."

Yeliz 12

"İlk kez geliyorum. Fuarın internetle alakalı bir şey olduğunu tahmin etmiştim."

Erin 8

"Sınıfı geldik, ama bir gün yalnız da geleceğim. Sınıfı dolaşmak ve bir süremizin olması sıkıntılı."

Ayça 13

Üçüncü bir mekân herkese lazım!

Banu Ünal, yayıncı

Kütüphanelerle işbirliği içinde projeler yürüten yayıncı Banu Ünal, 27 Mart-2 Nisan tarihleri arasında kutlanan 53. Kütüphane Haftası'nın temasını oluşturan "Üçüncü Mekân" kavramının neye işaret ettiğini, neleri kapsadığını inceliyor.

Eğer yeterince şanslıysanız, şu hayatta en azından iki mekânınız olmalı. Birincisi eviniz, ikincisi işiniz ya da okulunuz. Ama yaşamınızda üçüncü bir mekâna, bu mekânda da yaşamınıza daha fazla yer açmayı başarabiliyorsanız, çok daha şanslısınız demektir.

Bu yıl 27 Mart-2 Nisan tarihleri arasında kutlanan 53.

Kütüphane Haftası'nın da temasını oluşturan "Üçüncü Mekân" kavramını ilk ortaya atan, kent sosyoloğu Ray Oldenburg olmuş. İlk kez 1989'da yayımlanan *The Great Good Place* (Yüce Güzel Yer) kitabında bu tarz yerlerin toplum hayatı için neden ve nasıl vazgeçilmez olduklarını tartışırken, tüm "üçüncü mekânlar"ın yerel demokrasi ve toplum yaşamının merkezini oluşturduklarını belirtmiş. *Celebrating The Third Place* (Üçüncü Mekânı Kutlamak, 2000) kitabında ise "üçüncü mekânlar"ı insanların toplanıp etkileşime geçebildikleri tarafsız kamusal alanlar olarak tanımlamış.

Resmiyetsiz ortamlar

Evlerimiz (birinci mekân) ve işyerlerimizin (ikinci mekân) aksine, üçüncü mekânlar kaygılarımızı bir kenara bırakıp, yalnızca bize eşlik edenlerin ve bizi sarmalayan

sohbetin keyfini çıkarmamıza olanak sağlayan mekânlar. Oldenburg'un verdiği üçüncü mekân örnekleri arasında bira bahçeleri, pub'lar, kafeler, postaneler, berber dükkânları var. Bunlar, sağlıklı işleyen bir demokrasinin temelini teşkil eden sosyal eşitliği konuklarına sağlayan yerler olarak belirlenmiş.

İşte Oldenburg'un çok beğendiğim bir saptaması: "Enformel sosyal hayat olmazsa, yaşamınızı sürdürmek giderek maliyetli bir hal alır. Eğlenme, dinlenme ve boş zamanlarınızı değerlendirme yolları ve olanakları toplumsal paylaşıma açık olmadığında, özel mülkiyet ve tüketim nesnesi haline gelirler."

Tüm üçüncü mekânlarda bulunması gereken ortak özellikler şunlar: Sıcak, davetkâr, resmiyetsiz bir ortam; kolay ulaşılabilir bir konum; tercihen bedava ya da ucuz hizmet; yeme-içme olanakları; devam zorunluluğu olmaması, ama "müdavimler"inin olması (yabancı da olsa tanıdık simalara rastlamak); açık iletişim, konuşma, fikir paylaşımı olanakları.

Günümüz teknolojileri bizi ev ve işyerlerimizde "birlikte ama izole" yaşamlara –daha romantik deyişle, kalabalıklar içinde yalnızlığa mahkûm etmişken, aradığımız açık, yüz yüze iletişim ve paylaşım olanaklarını ancak üçüncü mekânlarda bulabileceğimiz gibi görünüyor.

Gerçek eşitlik

Yalnızca üçüncü mekânlarımızda bulabileceğimiz çok önemli bir şey daha var: Eşitlik. Tüm hiyerarşilerden arınmış, insanların gerçek anlamda “eşit” oldukları yerler üçüncü mekânlar. Elinde kahvesiyle bir kahvehanede ya da elinde kitabıyla kütüphanede oturan kuaför Osman da, genel müdür Reyhan da başka hiçbir yerde olmadıkları kadar eşit ve birbirleriyle iletişime açıklar çünkü.

Kütüphane sözcüğü, Arapça *kutub* (kitaplar) ve Farsça *hane* (ev) sözcüklerinin bileşiminden oluşmuş. Yani “kitapların evi”. Peki, kitapların birincil mekânı, bizlerin üçüncü mekânı olabilir mi? Kütüphanecilik alanında nedeni, nasıl uzun zamandır araştırılan ve halen de tartışılmaya devam eden, işte bu sorunun cevabı.

Günümüz toplumunu domine eden iki ana trend dijitalleşme ve çok kültürlülük, son birkaç 10 yılda kütüphanelerde fiziki alanların yapılandırılmasından derlemelere, kütüphaneci profilinden kullanıcı beklentilerine uzanan büyük bir değişimi tetiklemiş. Geçirdikleri bu değişimle kütüphaneler, her ne kadar ideal birer üçüncü mekân olmaya adaylarsa da, aslında farklı kullanıcı profilleri ve kullanım amaçlarına yönelik olarak kimi zaman birinci mekânımızın, kimi zamansa ikinci mekânımızın uzantısı haline geliveren, daha kompleks yapılar.

Büyük dönüşüm

Üniversitedeki kız yurdunda, sekiz kişilik odamda kaldığım dönemlerde, doğallıkla (!) odada sessizliği sağlamak ve ders çalışabilmek pek mümkün olmazdı. Sınavlara çalışmam gerektiğinde sığınabileceğim biricik mekân, üniversitemin kütüphanesiydi. Bu anlamda, kütüphaneye

kaçtığımda, o sıralar çok uzağımda olan birinci mekânımdaki odamda buluveriyordum kendimi. Çocuk ve gençlik yayıncılığıyla uğraştığım şu son dönemde ise kütüphaneler işyerimin en keyifli uzantısı haline geldiler.

Okul kütüphanelerinden halk kütüphanelerine, üniversite kütüphanelerinden belediye kütüphanelerine, tümünün içinden geçmekte olduğu süreçte başarımları gereken ödev, bütçe kısıtlamalarına karşın bu büyük dönüşümü sağlayabilmek. Kütüphaneleri sessizce ve tek başına kitap okunan mekânlardan, dileyenin birinci, dileyenin ikinci, dileyenin ise üçüncü mekânı olabilecek nitelikte buluşma alanları; kütüphanecileri ise bunu başarabilecek donanımda birer “kültür animatörü” haline getirmek.

Sonuç olarak, okuduğum onca araştırma ve makaleden benim anladığım, nasıl ki günümüzde kütüphanecilik hizmetleri kütüphane binasıyla sınırlı kalmazsa, kütüphaneler de tek bir mekâna mahkûm edilemez. Artık kütüphanecilerin düşünmesi gereken, kullanıcıları nasıl kütüphaneden içeri sokacakları değil, kütüphaneleri hangi yollarla kullanıcıların yaşamına sokacaklarıdır. Hem de benim canım ülkemde bir Eşekli Kütüphaneci bunu çok önceleri yapmışken! Biri bisikletli olmak üzere, tanıdığım tanımadığım nice kütüphaneci hâlâ yapmaktayken. Hepsine selam olsun! 🍌

Anadolu yollarında, edebiyat ve halk kütüphanecileriyle...

Halk kütüphanecilerinin farklı konularda mesleki eğitimi amaçlayan Halk Kütüphaneleri Bölge Seminerleri, üniversite, resmi ve sivil toplum kuruluşları ve yayınevlerinin işbirliğiyle 11 yıldır sürüyor.

Halk Kütüphaneleri
Tekirdağ Edebiyat
Bölge Semineri,
Mayıs 2017

2006'da Manisa'da başlayan bölge seminerleri, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü ile Türk Kütüphaneciler Derneği'nin (TKD) çabaları sayesinde, 2006'dan bu yana Türkiye'nin pek çok kentinde kesintisiz gerçekleşiyor. Yurt genelinde yılda ortalama iki kez düzenlenen Halk Kütüphaneleri Bölge Seminerleri iki gün sürüyor. Seminerlere, ev sahipliğini üstlenen il ve ilçeleri ile bölgedeki diğer komşu il ve ilçelerden kütüphaneciler katılıyor.

Bölge seminerleri, Türkiye'de halk kütüphanecilerinin mesleki gelişimi ve yenilikleri izlemesi için, ihtiyaç duyabilecekleri konulardaki bilgi gereksinimlerini sürekli bir hizmetiçi eğitim modeli çerçevesinde karşılayarak, mesleki niteliklerini yükseltmeyi amaçlıyor. Dahası, halk kütüphanelerinde kütüphanecilerin nitelikleri

açısından bölgesel eşitsizlikleri azaltma, kütüphaneciler arasındaki iletişimi ve işbirliklerini güçlendirme, mevcut sorunları ve iyi uygulama örneklerini paylaşma gibi hedefler de gözetiliyor.

Son buluşma Mayıs'ta Tekirdağ'daydı!

Kültür Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü'nün himayesinde düzenlenen seminerlerde, ana teması "edebiyat" olarak belirlenen yeni dönem 2014 yılında başladı. "Edebiyat ve Halk Kütüphanesi", "Yenilikçi Gezici Kütüphane Hizmetleri" ve "Halk Kütüphanelerinde Halkla İlişkiler" alt temalarını bir arada işleyen Halk Kütüphaneleri Edebiyat Bölge Seminerleri'nin durakları, sırasıyla Hatay, Mersin, Sivas ve Tekirdağ kentleriydi.

5-6 Mayıs'ta, Tekirdağ Namık Kemal İl Halk Kütüphanesi'nin ev sahipliğinde düzenlenen son buluşmaya Marmara bölgesinden 50'ye yakın kütüphaneci katıldı. Seminerde, Günışığı Kitaplığı Genel Yayın Yönetmeni, yazar Mine Soysal, "Edebiyat, Yayıncılık ve Okuma Kültürümüz" başlıklı bir sunum yaparken, çağdaş edebiyatımızın ödüllü yazarlarından Behçet Çelik, "Her Yaşta Edebiyata Erişmek için Kütüphaneler" başlıklı konuşmasıyla katılımcılara seslendi.

Edebiyat yolunda işbirliği örneği...

Seminerlerin paydaşları, uluslararası kurumlar, sivil toplum kuruluşları, akademi, resmi ve özel kurumlar birlikteliği anlamında da özgün bir işbirliği modeli sergiliyor. Akademiyle uygulamacı işbirliğini de örnekleyen bölge seminerlerinin kapsamı, Hacettepe Üniversitesi Bilgi Belge Yönetimi Bölümü Başkanı Prof. Dr. Bülent Yılmaz'ın liderliğinde oluşturuluyor. Gelecekselleşen organizasyon, TKD'nin de çabaları sayesinde, halk kütüphanecilerinin mesleki gelişiminin yanı sıra kütüphanelerde sürdürülebilir yaratıcı uygulama çalışmalarını da teşvik ediyor.

Türkiye Goethe Enstitüleri, uluslararası işbirliği anlamında öne çıkarken, kültürlerarası kütüphanecilik çalışmalarını örnekleyen sunumlar gerçekleştiriyor. Çağdaş çocuk ve gençlik edebiyatı yayıncısı Günışığı Kitaplığı ise sağladığı yaratıcı ko-

nuşmacılar ve özgün sunumlarla seminerlere hem içerik hem de organizasyon desteği veriyor.

İki gün boyunca edebiyatçılar, akademisyenler, resmi ve sivil toplum kuruluşlarından yetkililer sunumlar yaparken, halk kütüphanecileri de kendi kütüphanelerini tanıtıyor, gerçekleştirdikleri yeni hizmet ve uygulama örneklerini anlatıyor. Kent gezisiyle noktalanan seminerler, farklı merkezlerden gelen kütüphanecilerin tanışmasına, bilgi ve deneyim aktarımına olanak tanıyor, kalıcı bir iletişim kurmalarını sağlıyor.

En iyi kaynak, edebiyat sevgisi!

2016 yılındaki Sivas Edebiyat Bölge Semineri'nde "Edebiyat ve Halk Kütüphanesi" başlıklı sunumu ilgiyle izlenen Prof. Dr. Bülent Yılmaz, kütüphanecinin edebiyat okuru olması, edebiyatı yakından takip etmesi ve edebiyat yayıncıları ile işbirliği içinde çalışabilmesinin önemine değindi. Yılmaz, "Edebiyat sayesinde 'okur', 'kullanıcı'; 'kullanıcı' da 'okur' olur," diyerek edebiyatın kütüphane kullanıcısı yarattığını, halk kütüphanelerinin de edebiyatın toplumsallaşmasında aracılık eden bir yapı olduğunu vurguladı.

TKD Başkanı Ali Fuat Kartal ise, "Bölge seminerlerine başladığımızda, 25 yıldır Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda çalıştığını, ama ilk defa böyle bir toplantıya çağrıldığını söyleyen de vardı, çevresindeki illeri görmemiş ve başka bir kütüphane ya da kütüphaneci görmemiş olanlar da vardı," diyerek, bu seminerlerin kütüphanecilere zengin bir mesleki eğitim olanağı sunduğunu ifade etti. 🍌

Prof. Dr. Bülent Yılmaz

Öykü, deneme ve düşünce yazılarıyla #ON8Blog yürümeye devam ediyor...

ON8

Neslihan
Önderoğlu

Cin Atı

Ahmet
Büke

Sosyal
Ayrıntılar
Ansiklopedisi

Sevin
Okuyay

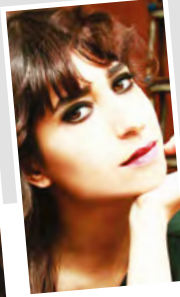
Zamanlı
Zamansız

Kutlukhan
Kutlu

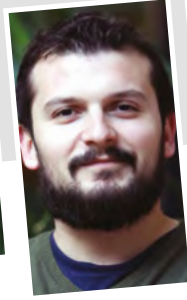
Mürekkep
Kuşu

Ece
İrem Dinç

Düş
Kazanı

Halil
Türkden

Kısmet
Büfesi

Irmak
Zileli

Bozuk
Saat

...Kurtuldu... Kaldı
...Yirmi Yaşında... Rock ağlatır!.. Ber
Bozuk Saat... Masal masal dışında... Uzaylım sa-
na söylüyorum, dünyalım sen anla... Sinemada
Çıkılmış İnsan, Kitaptan Çıkılmış İnsan... Tavşan De-
liğinden Aşağı, Dünya Baş Aşağı... Yıldız Ölüsü..
Karga Kurtuldu... Ayva Soyma İlmi... Seviyorsan
Git Konuş... Yarım Kahramanlar Gal... Havada
Orhan Veli var!.. Madem ateşimiz **BLOG**nde
ranlıkta duruyoruz?.. Üzüm on8kitap.com isi-
niz?... Sen, Sakrak Devrimci... Karga Kurtuldu...

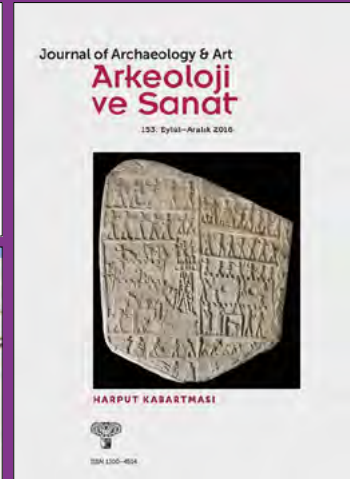
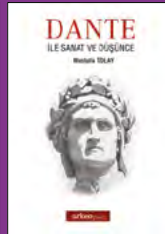
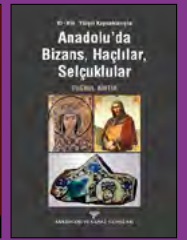
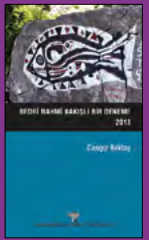
1978'DEN BUGÜNE... ARKEOLOJİ VE SANAT YAYINLARI / DERGİSİ

arkeopera - istanbul

arkeoegge - izmir

www.arkeolojisanat.com

bekleriz...

Engeller arasında, Gökkuşağı Yazı!

Neslihan Tırlı
FMV Işık Ortaokulu

6. sınıflarla gerçekleştirilen yaratıcı okuma uygulamasında, Sevim Ak'ın *Gökkuşağı Yazı* romanındaki kardeşlik, sorumluluk bilinci, otizm, empati ve sevgi gibi temalar işleniyor.

Yaklaşık 10 hafta süren çalışmamıza, 6. sınıflardaki 91 öğrenci katıldı. Gerek okuma, gerekse uygulama sürecinde tüm öğrencileri çalışmaya birebir katmaya çalıştık. Sevim Ak'ın *Gökkuşağı Yazı* adlı romanını seçme nedenlerimiz; aile bağının insanlar üzerindeki iyileştirici etkisini göstermek, farklılıklara ilişkin farkındalık kazandırmak, öğrencilerimizi otizmle ilgili bilinçlendirmek; ayrıca kitabın dilinin sadeliği ve acıcılığı ile elbette yazar Sevim Ak'ı öğrencilere tanıtmaktı.

Benim Gökkuşağım

Okuma öncesinde planladığımız ilk etkinlik, öğrencilerin kitabın kapağından hareketle tahminlerde bulunmasıydı. Onlara, "Gökkuşağı nedir?" sorusunu sorduk. İçlerinde gökkuşağını hiç görmeyenler de, gökkuşağıyla ilgili çok ilginç anıları olanlar da vardı. Birlikte beyin fırtınası yaptık. Ortaya çıkan tahminleri, dağıttığımız renkli kâğıtlara yazdılar ve sergileme biçimlerine karar verdiler. Bu malzemeleri sergileyebilmek için, 6. sınıfların katında "Benim Gökkuşağım" panosunu oluşturdular. O panodaki çalışmalardan

birinde şu ifade var: "Benim gökkuşağım diğerleri gibidir, çünkü onları sevmem için farklı olmalarına gerek yoktur."

Okuma sürecinin tamamlanmasının ardından, ilk adımımız "Patlamış Mısır" etkinliği idi. Bu noktada, öğrencilerimizden kitaplarını getirmemelerini ve kütüphanede bulunmalarını istedik. Kütüphane öğretmenimizle birlikte öğrencilere dağıttığımız kâğıtlara, kitapla ilgili, "Kahramanın adı nedir?" gibi bilgi içeren sorular yerine, düşünce ve yorumlara açık sorular yazmalarını ve bir sepette biriktirmelerini istedik. Sepetten rastgele çektikleri sorulara cevaplar vermeye çalıştılar. Hedeflediğimiz gibi, kendi kontrollerini kendileri yaptılar.

Hem topluluk önünde nasıl konuşmaları gerektiğini fark etmeleri, hem de hazırlıklı konuşmaya ilişkin bilgi sahibi olmaları için "Konuşma Halkaları" adlı bir adım planladık. Öğrencilere, kitapla ilgili iki ana tema belirlemelerini ve bu temalar üzerine bir konuşma hazırlamalarını söyledik. İki temayı da kendi içinde farklı tartışma noktalarına yönelttik: "Ailede herkes sorumluluk almalıdır ya da hayır, almamalı-

dır,” ve “Önyargılar yanıltıcıdır ya da hayır, değildir.” Tartışmalarda daha çok sorumluluk konusuna yoğunlaştılar ve kabul etmeyenler de olmasına rağmen, sonunda ailede herkesin sorumluluk alması gerektiği yönünde hemfikir oldular.

Otizm hastalık mı, yoksa farklılık mı?

“Gökkuşağı Gazetesi” ise gazete yayımlamanın önemine ve meşakkatli bir iş oluşuna dikkat çekmek istediğimiz bir etkinlikti. Kitabın olaylarından yola çıkarak bir gazete çıkarmalarını istedik. Kitaptaki olayları haberleştirdikleri metinler, bulmacalar, otizmle ilgili şiirler ve araştırma sonuçlarının yer aldığı bu gazeteyi oluştururken, koordinasyon içinde, sorumluluk almanın bilinciyle keyifli bir çalışma gerçekleştirdiler.

Toplumda otizmle ilgili yanlış ve eksik bilgilendirmeler olduğu için, biz de bu konuda bir uzmandan yardım aldık. Söyleşi formatından uzakta, video ve görsellerle yapılan sunum sayesinde, otizm hakkında çok az şey bildiğimizi fark ettik.

“Otizmle İlgili Şarkı Yarışması” adımımda, öğrencilerden, bir şarkı için şiir yazmalarını istedik. Konunun hassaslığı nedeniyle sözcük seçimlerinde, çok özenli olmaları gerekiyordu. Yazdıkları şiirleri gruplar halinde bestelediler. Birinci seçilen grupla beraber Vaniköy Özel Empati Eğitim Kurumu’nu ziyaret ettik. Öğrencilerimiz, oradaki dans etkinliğine doğaç-

lama bir şekilde, şarkılarıyla katıldılar. Müziğin, edebiyatın ve dansın birleştirici etkisini, tüm farklılıkları ortadan kaldırmasını deneyimlediler. 6. sınıfların ortak kalem aldığı bir mektup, ziyarete giden grup tarafından kurumdaki arkadaşlarına okundu. Bizimle gelemeyen öğrencilerimizi de *Facebook*’tan yaptığımız canlı yayınla o buluşmaya kattık.

Uygulama çalışmamızdaki eğlenceli etkinliklerden biri “Alan Tasarımı ve Drama Çalışması” oldu. Öğrenciler, kullanacakları malzemeleri hazırladılar, alan tasarımına kendileri karar verdi; herkes kendi yeteneği ve isteği doğrultusunda katıldı. Sadece koltuk taşıyanlar, kitaptan seçtikleri sahneleri canlandıranlar, dublaj yapanlar da vardı.

Uygulamanın başından itibaren, kitabın temel konularından otizmle ilgili bir çıkarım yapmalarını hedeflemiştik. “Otizminin Bir Günü” başlıklı drama çalışmalarından, otizmin bir hastalık değil, farklılık olduğuna yönelik bir mesaj ortaya çıktı: “Gökkuşağının tüm renklerini seviyorsan, sen de saygı göster.”

Çalışmamızın son adımı ise yazar Sevim Ak’la gerçekleştirdiğimiz söyleşiydi. Bu buluşmada, yazardan kitabı yazma sürecini dinledik; o da bu çalışmaya dair yaptıklarımızı inceleme fırsatı buldu ve okul dergimiz için kısa bir söyleşi gerçekleştirdik. ●

Şiirlerim İki Gözüm Üzümüm benim

Ayşe Caner
Denizli Özel PEV Okulları

4. sınıflarla gerçekleştirilen yaratıcı okuma uygulamasında, Necdet Neydim'in *İki Gözüm Üzümüm* adlı şiir kitabından yola çıkılarak, şiir farkındalığı yaratmak, şiir okuma ve yazma zevki kazandırmak hedefleniyor.

4. sınıflardaki 24 öğrencimle, yaklaşık 10 haftaya yayılan bir süreçte Necdet Neydim'in *İki Gözüm Üzümüm* adlı şiir kitabını inceledik. Bu kadar geniş edebiyat koleksiyonunda neden bir şiir kitabını tercih ettik? Öğrenciliğimizde şiir denince aklımıza, Türkçe ders kitaplarındaki epik şiirler gelirdi. Üniversiteye gelip de gerçek anlamda şiirle tanışınca ve ondan keyif alınca, geçen zamanla ilgili hayırlandım ve kendime bir söz verdim: Öğretmen olduğumda, öğrencilerimi en kısa zamanda şiirle tanıştırmayı kafaya koydum. Nitekim, öğrencilerim olur olmaz da işe koyuldum.

Şiirle ilk tanışma

Daha 1. sınıfta şiirle ilgili çalışmalar yapmaya başlayan öğrencilerim, 2. sınıftayken yaptıkları bir etkinliğe isim koyacaklardı. Behiç Ak'ın *Vapurları Seven Çocuk* kitabına küçük bir ek yaparak kendilerine "Vapurları Seven Çocuklar" dediler. *İki Gözüm Üzümüm*, onlar daha okuma yazma bilmiyorken, sınıfa aldığım ilk şiir kitabıydı. Şiirle ilk tanışmaları, sınıftaki kıkırdışları, "Hadi bir şiir daha okuyalım!" ya

da "Şu sayfadaki şiiri okuyalım," demeleri tamamen bu kitapla başladı. Bu nedenle, bu yaratıcı okuma uygulamasını yapmak, hepimiz için daha da özeldi.

İlk adımımızdaki "Kayıp Mısralar Etkinliği" basitleştirilmiş ve her alana uyarlanabilecek bir *oryantiring* (yönbulma) etkinliği idi. Sınıfta istasyonlar belirledik ve çocuklar dörderli altı gruba ayrıldılar. Her gruba kitapla ve yazarla ilgili bir sorudan oluşan görevler verdik. Her görevin sonunda bir sonraki istasyona gitmeden bir mısra kazandılar. En sonunda, bu mısraları birleştirip kitaptaki şiirlerden birine ulaşıldı.

Bir diğer etkinliğimiz de "Şiirşört Tasarlamak"tı. Bunun için beyaz bir tişörtte ve renkli tekstil kalemlerine ihtiyacımız vardı. Herkes kitaptan seçtiği bir şiirle ilgili tasarım yaptı. Finalde, herkes tasarladığı şiirşörtleri giydi ve toplu bir fotoğraf çek-tirdik.

"Şiir Çemberleri" bölümünde, "Madem biz şiirle 1. sınıfta tanıştık, o zaman şimdi biz de 1. sınıfları şiirle tanıştıralım," dedi-

ler. Küçüklerin okuma yazmayı öğrenme sürecini tamamlamasını bekledik. Renkli balonlar alıp, üstlerine farklı sözcükler yazdık. 1. sınıflar geldiğinde, öğrencilerim çemberler oluşturup onlarla paylaşımelerde bulundu. Kendilerinden küçük yaştaki çocuklarla bir araya gelişleri, kendilerindeki gelişimi görmeleri ve bunu ifade edişleri çok ilginçti.

“Şiirli Resimler” etkinliğimizde ise Denizli’de yaşayan ressam Erol Çizmecioğlu’nun sergisine katıldık. Sergi sadece resimlerden oluşmuyordu, Erol Bey resimlerinin şiirlerini de yazan bir ressamdı. Çocuklar, ressamın resimlerini ve şiirlerini incelediler, kendisini ziyaret edip onunla sohbet ettiler, notlar bıraktılar.

Uygulamanın “Şiir Arkadaşım” adımımda, “Mektuplaşmayalım, şiirleşelim,” dedik. İstanbul’da görev yapan, 4. sınıf öğretmeni bir arkadaşım ile öğrencilerimizi ikiserli eşleştirdik. Çocuklar “şiirleşirken” birbirlerine sorular sordular, şiirler yazdılar, kitap önerilerinde bulundular.

Şiir vaat etmek

Bu uygulama adımlarına ek çalışmalarımız da oldu. Hemingway’in altı kelimelik öykülerine öykündük ve sekiz kelimelik şiirler yazdık. Kitaptaki “Dilek” isimli şiirden yola çıkarak, yeni yıl dileklerimizi şiirlerle anlattık. Dünyanın en kısa şiiri olan geleneksel Japon şiiri Haiku’yu ilk kez denedik ve çok ilginç örnekler yarattık. “Kitaptaki Şiir İsimleriyle Yeniden” adımlarında ise kitaptaki şiir isimlerini karışık bir şekilde öğrencilere dağıttım. Herkes

kendisine gelen şiir ismine uygun bir şiir yazdı.

Her 21 Mart’ta Dünya Şiir Günü’nü okulda etkinliklerle kutluyoruz. Geçtiğimiz yıl, Denizli’de bulunan Şiir Otel’e ziyaret gerçekleştirdik. Okuldaki öğrenci meclisi seçimlerinde, tüm okul somut vaatlerde bulunur ve sınıf kapısının önüne dilek kutusu koyarken, bizim Vapurları Seven Çocuklar, “Şiir gecesi yapalım,” dediler ve kapının önüne şiir kutusu koydular.

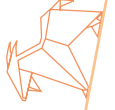
Şiirin bu kadar hayatlarında olması, bir şey vaat edecek olduklarında akıllarına ilk gelen şeyin şiir olması mutluluk vericiydi. Sınıf öğretmenleri olarak, çocukları şiirle tanıştırmada ve ilişki kurmasına yardımcı olmada geç kalabiliyoruz. Bu nedenle, ortaokulda Türkçe öğretmenleriyle tanıştıklarında şiir okumaya başlıyorlar. Çalışma, bu sürecin nasıl öne çekilebileceğine dair de önemli bir örnek oldu.

Bu dört yıllık şiir yolculuğunun içinde beni çok etkileyen anlar oldu. 1. sınıftan itibaren Türkçe derslerinin her hafta bir saatini şiir yazmaya ve okumaya ayırdık. Şairler tanıdık. 2. sınıfta, kısaltmaları seven bir öğrencim, çantama bir not koymuş. O hafta şiir dersi yapamamıştık ve notta şu yazıyordu: “A. C. Şiir yazdır!”

vapurlarisevencocuklar.weebly.com

adresini ziyaret ederek tüm bu çalışmalarımızı ve daha fazlasını ayrıntılı inceleyebilirsiniz. 🍌

Keşiflerle dolu *Sırlar Yolu*

Rahime Keskin
Özel Modafen Ortaokulu

6. sınıflarla gerçekleştirilen yaratıcı okuma uygulamasında, Füsun Çetinel'in *Sırlar Yolu* romanında işlenen tarihsel mirası koruma duyarlılığı, kültürlerarası etkileşim ve empati gibi temalar ele alınıyor.

Altı haftası okumaya ayrılmak üzere, sekiz hafta süren çalışmamızda, 6. sınıflardaki 75 öğrencimiz bizimleydi. Bu çalışma için *Sırlar Yolu* adlı romanı seçme nedenlerimizden ilki, kitabın disiplinlerarası çalışmaya uygun olmasıydı. Uygulama için, Türkçe zümresinin liderliğinde, Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar ve Drama olmak üzere üç branşla birlikte yol aldık. Kitabın dilinin sade, anlaşılır ve sürükleyici olması; tarihsel mirasa duyarlılığı artırması ve tarihsel empati yöntemini kullanmaya uygunluğu tercihimizdeki önemli diğer etkenlerdi.

Uygulamanın amaçları da kitabı seçme nedenlerimiz gibi güncel ve dinamik noktalardı. Günümüzde öğrencilerin okuma karşı isteksiz oluşunu ve direnç göstermesini göz önünde bulundurarak, onları kitabın renkli dünyasına çekmek, keyifli ve uzun soluklu bir okuma süreci yaşatarak yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak ortamlar hazırlamak istedik. Kültürel farklılıkları ve farklılıklara saygıyı kavratmak, tarihsel empati yöntemiyle uygarlık tarihini benimsetmek ve günlük yaşamla ilişkilendirme yapmalarını sağlamak gibi he-

deferlerimiz de vardı. Çalışmanın sonuçları, değerler eğitimi konusunda da yol kat etmemizi sağladı.

Keşifler yolculuğu

Yeni eğitim öğretim yılı başlamadan, daha Ağustos ayında, Görsel Sanatlar ve Drama branşlarındaki öğretmenlerimizle bir araya geldik ve onların da katkısıyla projemiz için bir yol haritası çıkardık. Eylül ayında başlayan okuma sürecimizde, 28 bölümlük romandan her hafta üç dört bölüm okuyarak ilerledik. Kitabın bölümlerine dair "Çalışma Kâğıtları" hazırlandı. Bunun iki temel dayanağı vardı: Birincisi, kitabın içeriğine yönelik, okuma ve anlamayı sağlamlaştırması; diğeri de, çıkarımda bulunmalarını, düşünce dünyalarında yeni keşiflere çıkmalarını sağlamak.

"Keşif Defteri" hazırladığımız adımda, kitabın hayata karşı sorgulamalarıyla öne çıkan ve her sorusunu bir deftere not eden Aylin karakteri gibi, biz de öğrencilerimize kendi keşif defterlerini oluşturmalarını önerdik. Yazdıklarını paylaşmak

zorunda değillerdi, sadece isteyenler bizimle paylaştı. Özellikle, okumaya direnç gösteren öğrencilerimizi de düşünerek, “Günlük Tutma” gibi bir etkinlik de yaptık. İstedikleri yerde ve diledikleri zamanlamayla günlük tutmaya başladılar.

Drama öğretmenimizin yardımlarıyla geliştirdiğimiz “Canlandırma” etkinliğinde, kitabın bir bölümünü oyunlaştırmak için provalar yaptık. Ardından bu drama çalışmasını İstanbul Arkeoloji Müzeleri’nde sergiledik.

Uygulamamızın en önemli adımlarından biri, “Keşf-ediyorum” etkinliğiydi. Kitapta çeşitli kavramlar ve karakterler üzerinden işlenen keşfetme yolculuğuna, öğrencilerimizle birlikte soyağacı oluşturma ve “Duygu Tablosu” yaratma gibi çalışmalarla odaklandık.

Adalet değişir mi?

Keyifli ve etkili sürdüğünü gözlemlediğimiz adımlardan biri de “Adalet Kavanozu” oluşturmaktı. Başkahramanımız Aylin, annesine karşı inişli çıkışlı duygularını, ona karşı haksızlık edip etmediğini değerlendirmek için bir adalet kavanozu oluşturuyordu. Öğrencilerimiz de bunu uyarlayarak, sınıflara adalet kavanozları koydular. Arkadaşlarına ve çevrelerine karşı davranışlarını, kendi “adalet” yorumlamalarını biriktirdikleri bu kavanozlar, aralarında tartışması, konuşması bol ve renkli paylaşımlara yol açtı.

Sosyal Bilgiler öğretmenimizle birlikte “Arkeoloji Müzeleri Gezisi” tasarladık. Öncesinde kendisiyle birlikte, öğretmenler olarak keşfe çıktık. Romanda, Almanya’dan başlayan ve Kaş’ta devam eden olaylarda, Likya uygarlığına ait kaya kabartmaları, kral mezarları ve aslanlı yol gibi terimler vardı. Öğrenciler, müze ziyaretlerinde bu kavramları hem araştırıp

hem gördüler, sonra da edindikleri bilgileri kendi gruplarıyla paylaştılar. Okula döndüğümüzde Görsel Sanatlar branşıyla birlikte “Kil Tablet” çalışması gerçekleştirdiler. Özellikle, yazının bulunuşu sonrasındaki tarihsel süreci deneyimlemeleri için yararlı bir etkinlik oldu.

Uygulamamızda altı hafta geride kaldığında, yazar Füsun Çetinel okulumuzu ziyaret etti. Kültürlerarasılık ve farklılıklara saygı konularında keyifli bir söyleşi gerçekleştirdi. Öğrencilerimiz, söyleşinin sonunda, tüm bu konu ve temaların hayatın içindeki yansımalarını ve aslında birçoğunun kendi hayatlarında deneyimledikleri kavramlar olduğunu fark etti.

Yaratıcı okuma uygulamamızın son etkinliği ise, “Adalet Değişir mi?” başlıklı bir münazaraydı. Çocukların gözündeki adalet kavramının, yetişkinlerin dünyasından çok daha farklı ve değişken olduğu gözlemlendi. Çalışmayı hiçbir notlandırma yapmadan, kendi özdeğerlendirmeleri ve uygulama sürecini yorumlamaları için bir form dağıtarak sonlandırdık. 🟡

Berk Mucit Oldu! Şimdi sıra hangimizde?

Saadet Tabakçı
Mersin İstiklal İlkokulu

4. sınıflarla gerçekleştirilen yaratıcı okuma uygulamasında, Kaan Elbingil'in *Berk Mucit Oldu* kitabındaki mucitlik, hayal etmek, icatlar ve yaratıcılık gibi temalar işleniyor.

Çalışmamızı gerçekleştirdiğimiz 4. sınıflardaki iki şubede toplam 45 öğrenci vardı. Mersin'in Akdeniz ilçesinde, küçük bir okuldayız ve öğrencilerimizin çoğu, ilçeye göçle gelen ailelerin çocukları. Çalışmada, kendi okulundan öğretmen arkadaşım Nilgün Doğan ve İstanbul, Kadıköy 60. Yıl Anadolu İlkokulu'ndan Murat Tabakçı ile hep bu durumu göz önünde bulundurarak ilerledik.

İlk hedefimiz, kitaplar aracılığıyla çocukların hayal gücünün geliştirilmesine katkıda bulunurken, bu gücü günlük yaşamın içinde de kullanabilmelerini sağlamaktır. Çalışma sırasında öğrencilere, "Yazar bize ne anlatmak istemiştir, konunun özü nedir, neden böyle bir kitap yazılmıştır," gibi sorular sorduğumuzda bir öğrencimiz, "Bence, *Berk Mucit Oldu* kitabında yazar, tüm çocukları, yani bizi de mucit olabileceğimize inandırmak istemiştir," cevabını verdi. Amacımız, tam anlamıyla buydu.

Herkes mucit olur mu?

Ezbere dayalı eğitim sisteminin de etki-

siyle, öğrencilerin bulma, keşfetme gibi konulara yaklaşımı ne yazık ki çok zayıf. Dolayısıyla, uygulama amaçlarımızdan biri, bulma, buluş ve icat etme konularında deneyim kazanmalarıydı. Okulun bulunduğu bölgenin sosyoekonomik koşullarının, çocukların yaratıcı yönlerini ifade etmelerine herhangi bir olanak tanıyamaması da yaratıcı okuma uygulaması çalışmamız için en temel gerekçelerden biriydi.

Başlarken öğrenciler, "Mucit nedir?" ve "Mucidin kişisel özellikleri nelerdir?" sorularının cevaplarını yazılı ve görsel olarak verdiler. Anlattıkları mucit karakteri, yaş olarak büyük ve genelde erkekti.

Okuma öncesi yaptığımız çalışmalardan biri, kitap kapağındaki yayınevi, yazar ve illüstratör bölümlerini kapatarak, sadece kapak görselini sınıf panomuza asmak ve bu görseldeki karakter hakkında temel sorular sormaktır. Çocuklar, kitabın başkahramanı Berk hakkında tahminlerde bulundular. Genelde onu kendi çevrelerinde, yakın oldukları arkadaşlarına benzettiklerini gözlemledik.

Uygulama adımlarımızdan biri de “Durum, Duygu ve Düşünce” çalışmasıydı. Aslında bu, Sosyal Bilgiler dersindeki bir etkinlikti, ama biz onu kendi çalışmamıza uyarladık. Kitabın okunması aşaması da çok farklı ilerledi. Önce kitabı, kendi sınıfına okutan başka bir öğretmen arkadaşımızdan ödünç aldık. Çünkü eğer beğenirsek, öğrencilerimizle çalışmaya başlayacaktık. Kitabı gören öğrencilerimiz, görselleri çok beğendi ve kitaptan önce desenlerle tanıştılar. Bir süre sonra kendi kitapları da gelince, öğrenciler hep birlikte sınıftaki panoya yöneldiler. İlk tahmin ettikleri ve resimlerde gördükleri karakteri incelediler.

Okuma sürecinde ise kitapta en çok gördükleri kelimeleri sıraladılar. Doğal olarak, gündelik yaşamda çok da aşına olmadıkları, hiç karşılaşmadıkları eşya ve kavramların isimleriydi bunlar.

Uygulamamız, “Yazarla Berk nasıl tanışmış olabilirler?” gibi tahmin yürütme çalışmalarlarıyla devam etti ve çocuklar, kitapta en beğendikleri bölümleri görsel olarak anlatmaya başladılar.

Mucit olmak istiyorum, yardım eder misin?

Çalışmanın en keyifli adımlarından biri, “Bir mucit olsan, neyi icat etmek isterdin?” kısmıydı. Çok ilginç ve eğlenceli icat fikirleri ortaya attılar. Başlarken üze-

rinde durduğumuz “Duygu, Durum ve Düşünce” çalışmamızın olumlu etkisini burada gördük. İcatlar belli bir durum ve duygudan esinlenen, iç mantığı olan fikirlerdi. Örneğin, babası motosikletle işe giden bir çocuk, “suyla çalışan araba” icat etmek istemişti.

Renkli ve ilginç cevaplar aldığımız bir çalışma da “Berk 100 Yaşına Geldiğinde...” adlı bölümdü. Çocuklara 100 yıl sonrasını sorsak da, onlar işi daha ciddiye alıp 100 yıl sonrasından daha ötesini anlattılar ve kafalarındaki “sonra”nın öyküsünü yazdılar.

Uygulamanın son adımlarında, yazar Kaan Elbingil, öğrencilerin kitapla ve kendisiyle ilgili gönderdiği soruları video aracılığıyla cevapladı. Elbingil’in cevaplarının bulunduğu videoyu sınıfta öğrencilerle birlikte izledik. Burada en dikkati çeken noktalardan biri, çocukların bu buluşmada, “Yazar olmak istiyorum,” demek yerine, “Mucit olmak istiyorum, yardım eder misin?” diye sormaları oldu. Çalışmayı sonlandırırken, çocuklar kendi icatlarını yaptılar ve bunları sergilediler.

Biz çalışmayı gerçekleştiren öğretmenler olarak umutluyuz. Çünkü kitabı görünce hâlâ heyecanlanan çocuklar, tüm bunları üreten edebiyatçılar ve yayıncılar, kitapları doğru ve etkili kullanmayı başaran eğitimciler var. 🍎

Bir öykü yarışması ve ikinci bir hayat.

Bilge Arslan

7. sınıf öğrencisiyken katıldığı Zeynep Cemali Öykü Yarışması'nın 2012 yılında dereceye giren, bugün Galatasaray Lisesi 11. sınıf öğrencisi olan Bilge Arslan, öncesi ve sonrasıyla yarışma yolculuğunu ve öğretmenlerinin rolünü anlatıyor.

Bundan tam beş yıl önce 2012'de, Bursa'da duvarları afişlerle bezeme konusunda oldukça duyarlı olan okulumuzda duyuruları yapılan öykü yarışmalarından birine, Zeynep Cemali Öykü Yarışması'na katılmaya karar verdim. Bunun, hayatımı baştan aşağı değiştirecek, en önemli kararlardan biri olacağını henüz bilmiyordum.

Edebiyat öğretmenlerim bizi yarışmalara katılmamız konusunda teşvik ederlerdi. İnsan bir noktadan sonra bu çağrılara kayıtsız kalamıyor. Bizlere bambaşka bir dünyanın kapılarını açma noktasında, sadece duyuruyla bile olsa, okulun ve öğretmenlerin çok önemli bir rolü olduğunu düşünüyorum.

Çocukluğumdan beri kalem kâğıtla farklı bir bağım vardı. Mesela, henüz yazmayı bilmediğim için annemin kaleme aldığı, sobanın elimi nasıl yaktığı üzerine minik bir şiir denemem bile olmuştu. Edebiya-

tı bir uğraş olarak edinmemi ve dünyaya başka başka gözlerle de bakabilmeyi keşfetmemi sağlayan etmenlerin başında, bana okuma kültürünü aşılayan ve edebiyatı sevdiren ailem ve öğretmenlerim gelir.

İlham perisine "gitmek"!

Bir süre sonra edebiyat derslerinde, sınavlarda, bazen de kenarda köşede kalaradığım yazılarımı birileriyle paylaşmaya karar verdim. Çünkü, yazdıklarımı saklamanın, edebiyatın bendeki anlamıyla çok örtüşmediğini düşündüm. Tıpkı okuduğum şeylerin beni yoğurduğu, ellediği ve çoğalttığı gibi, yazdıklarım başkalarının hayatlarında sesimi duyurmayı, belki de bu yolla bir şeyleri değiştirebilmeyi umdum.

Yarışmanın 2012 yılındaki teması "hoşgörü"ydü. Bu tema üzerine ne yazılabilir diye düşünmekten ziyade, günlük haya-

tıma farklı bir şekilde bakmaya başladım. İlham perisinin ayağıma gelmesinden, ben ona gidiyordum. Daha önce fark etmediğim bazı şeyler görünür olmaya, hep orada olduğunu bildiklerimse bana yeni yüzlerini göstermeye başladı. Benim için bu, ilhamın ta kendisiydi ve doğal bir yazım süreci geçirmemi sağlıyordu. Bir gazete haberi okumuş, onu hoşgörü temasıyla ilişkilendirmiş ve sonunda üretmeye koyulmuştum.

Yarışmaların bir özelliği de süre sınırlamasının, son başvuru tarihlerinin olması. Başlarda kolaylıkla dökülüvermişti sözcükler kalemimden, ama tıkanırdım zamanlarda aşırı bir umutsuzluğa düşmüştüm. Bir şekilde devam etmem gerekiyordu. Sınav haftalarında ya da bir şeyler yazarken yaptığım gibi evimizin balkonuna kaçtım yine. Balkon yanıltmadı beni. Başlayan bahar yağmuru da öykümde yerini aldı ve ikinci bir yazma aşamasında öykümü tamamladım.

Öykümün bitmiş halini okuyan edebiyat öğretmenlerimin değerlendirmeleri, metnime hayli iyileştirmişti. Ancak her öneriyi de körü körüne uygulamadım. Öğretmenimin, öykünün oldukça sade olan sonunu değiştirebileceğimi belirttiği tavsiyesi gibi... Bana göre, her metin şaşırtıcı bitmek zorunda değildi. "Kalbinin üstünde onun kalbini duyuyordu," da etkili olabilecek bir sondu ve öğretmenim de bu tercihime saygı duydu. Böyle bir süreçte, öğretmenin rolü, var olan yolları göstermek, ancak hiçbir zaman birini seçmesi için öğrenciyi zorlamamak olmalı.

İkinci bir hayat...

Bu öyküyü yazabilmemi sağlayan birikimi düşününce, edebiyat öğretmenlerimin varlığı çok kıymetliydi. Okulumda besleyici, geliştirici, iyileştirici edebiyat derslerim vardı. Keşke her öğrenci be-

nim kadar şanslı olsa ve edebiyatın kuru bilgiden çok daha farklı bir şey olduğunu, adeta ikinci bir hayat olduğunu keşfedebilse.

Her dönem, çok farklı türlerde, farklı konularda, bambaşka dünyaları anlatan kitaplar okurduk. En güzeli de, bu okumalar, sınavlarda sorulacak bir iki ezber bilgiyle sınırlı kalmazdı ve geçirdiğimiz hoş vakitten sınavlarda sorumlu olmazdık. Kitabı, böyle bir baskı ve korkuyla okumadığımız için, dünyanın keşfedilmesi gereken en güzel şeylerinden biri olan okuma eylemi, hiçbir zaman nefret ettiğimiz bir aktivite haline dönüşmedi.

Kitabı okumakla kalmaz, hissettiklerimizi, beğenmediğimiz ya da bayıldığımız yanlarını, özgür bir ortamda doyusıya konuşturduk. Konuşmadan önce iki defa düşünmek yerine, fikirlerimin o ortamda değerli olduğunu hissettiğimden, rahatlıkla ifade ederdim kendimi. Doğallıkla, okuduğumuz kitap tadından yenmezdi, ruhumuzda izler bırakırdı. 2012'de olduğu gibi bugün de edebiyatı sevmemi ve yazmamı sağlayan bu okumalardır. Uzun süre okumadığımda, kendimi yazmak için de yetersiz hissedirim. Bu nedenle, yazma eylemine girişmeden önce mutlaka bol bol okur, mümkün olanı deneyimleyebilirim.

Yeni bir dünya

Bu yarışma, herhangi bir öykü yarışması değildi. Bana ödülünden çok, bir aile kazandırdı. Yazdıklarımın beğenilmesi ve takdir edilmesi, beni yazmaya devam etmem için oldukça motive etmişti, ama ben çok daha fazlasını kazanmıştım. Ödül töreni için İstanbul'da geçirdiğim o günü, çocukluğum boyunca yarattığı karakterlerle bin bir serüvene çıkmamı sağlayan Gülten Dayıoğlu'nun ödülümü verirken beni samimiyetle kucaklayışını, etrafımda pek çok yazarla gün boyunca sohbet edişimi hiç unutmam. Bir günde insanın ufku açılıp da dünyaya bakış açısı değişirmiş, demeyin. Adeta, gözlerimin yeni bir dünyaya açılmasıydı bu. Farkındalık kazanmaktı, keşfetmekti.

Sınırlı zamanım olduğunu sanıp, o bir günü hiç unutmamak üzere kafama kazımıştım. Oysa beş yıl boyunca yatılı okuduğum İstanbul'da, bir yayınevinin, ikinci kapım olacağını nereden bilebilirdim? O benzersiz günün sonrasında, Güneşiği Kitaplığı ile iletişimizi hiç koparmadık.

Bu süreçte, Güneşiği Kitaplığı blog sayfasında yazılarımı yayınlama fırsatı buldum. Eğitimde Edebiyat Seminerleri'ne ve Zeynep Cemali Öykü Yarışması'nın ödül törenlerine katıldım. Ödüllerini alan ve yepyeni bir başlangıç yaptıklarını bildiğim kardeşlerime umutla baktım. Yarışmaya katılacak bir 7. sınıf öğrencisine isteği üzerine yardımcı oldum. 10. Eğitim-

de Edebiyat Semineri'nde, siz öğretmen ve kütüphanecilere seslendim. Sanıyorum ki, bir yarışmanın bir gencin hayatını nasıl değiştirebileceğini şimdi daha iyi anlatabilmişimdir. Bu yüzden, ödül alsa da almasa da, ayırt etmeden her gence yazma sürecini deneyimlemesi için yarışmaya katılma olanağı sağlanmalı.

Ne zaman, nasıl yazar olunur?

Geçen beş yılda, edebiyatın gücüne giderek daha da fazla inandım. Kelimelerle her şey mümkün olabilir, akıl almaz dünyalara kapılar açılabilir. Özerk bir benliği oluşturabilen tek yol, derin ve sürekli okumalardan geçer. Okuma ve yazma eylemleri, özerklik deneyimi sağlayarak, bize baskın olanın dışında sesler duyurur, otoriteye boyun eğmekten kurtarır. Karanlık bir dünyada en parlak fener, bir mücadelede en güçlü silah olur. Daima umdu filizlendirir ve büyütür. Bu nedenle, iyi bir eğitim, iyi bir edebiyat anlayışıyla varlık bulabilir. En güzel müfredatlar, edebiyatçı ve öğretmenin etkileşimi ve paylaşımından doğar.

Ödül aldığımı duyanların sorduğu gibi; yazar olmayı düşünüyor muyum? Hayır. Edebiyat benim için, meslek olamayacak kadar farklı bir deneyim. Hep var olacaktır hayatımda. Ama ne zaman, nasıl yazar olunur ki? Yazıyordum, yazıyorum ve yazacağım da... Hangi aşamasında yazar olunuyor, yazar oldum da ben mi fark etmedim, bilmiyorum.

Orhan Pamuk'un ifadesiyle, "Kendi hikâyemizden başkalarının hikâyeleri gibi, başkalarının hikâyelerinden kendi hikâyemiz gibi bahsedebilme hünerimiz," yükselse yazdıklarımız geniş kitlelerce de beğenilebilir, bu çok olası. Öyle olmasa bile, hepimiz yazar olalım, okur olalım. Ancak böyle çıkar karanlıklar aydınlığa. 🌟

Zeynep Cemali Öykü Yarışması 2018

6,7 ve 8. sınıflar

“Keçi inadı tutan çocuğa
laf geçiremeyeceğini
anlayınca sustu.”

Zeynep Cemali'nin *Öykü Öykü Gezen Kedi*
kitabından tema cümlesi.

2018 teması
KARARLILIK

Son başvuru
22 MAYIS 2018

Desen: Huban Korman

#ZeynepCemaliÖyküYarışması

- 6, 7, 8. sınıf öğrencileri için düzenlenen yarışma, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurt genelinde duyuruluyor.
- Zengin ve doğru Türkçe kullanımına katkıda bulunuyor ve geleceğin yazarlarını müjdeliyor.
- Edebiyatımızın usta isimlerinin yer aldığı, her yıl değişen seçici kurulların ödüllendirdiği öyküler ve dikkati çeken öyküler “Ödüllü Öyküler Kitapçığı”nda yayımlanıyor.
- Ödül töreni, her yıl sonbaharda Günişiği Kitaplığı tarafından gerçekleştirilen Zeynep Cemali Edebiyat Günü kapsamında düzenleniyor.

Başvuru ve bilgi için
yarisma@gunisigikitapligi.com

gunisigikitapligi.com

GÜNIŞIĞI KİTAPLIĞI

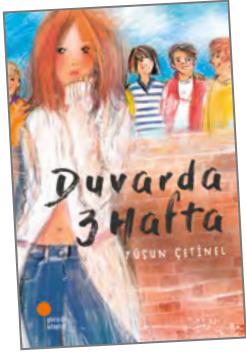

YASEMİN VE LAVANTA Dizisi

Sevgi Saygı Resimleyen: Merve Atılgan
Editör: Müren Beykan

Mizahla güçlenen romanlarıyla sevilen Sevgi Saygı, minik okurlarıyla ilk kez buluşuyor. 4 kitaplık dizi, okuma serüveninin başındaki çocukları çok eğlenceli, rengârenk ve muzip maceralara davet ediyor.

İlk Kitaplar

DUVARDA 3 HAFTA

Füsün Çetinel

Sevilen yazar Füsün Çetinel, farklı ülkelerden karakterlerle zenginleşen gençlik romanında yalnız başına yolculuğa çıkmanın, birey olma serüvenindeki gençlere kattığı deneyimi içten bir dille anlatıyor.

Genç Kitaplar

BİR HİKÂYE YAZ İÇİNDE İNSAN OLSUN

Necati Güngör

Usta öykücü Necati Güngör, insanlığın gölgelenen değerlerini anımsattığı 10 öyküde, küçükük iyiliklerin bile büyük değişimler yaratabileceğini, çocukların saf ve temiz kalplerini duyumsatıyor.

Çocuk Kitaplar

HAVAYA BAK

Hacer Kılıcıoğlu
Resimleyen: Huban Korman

Ödüllü yazar Hacer Kılıcıoğlu, farklı coğrafyalarda yaşayan karakterlerin başından geçenleri muzip bir dille öyküleştiriyor, dünyaya meraklı gözlerle bakan çocuklara başka yaşamların kapılarını aralıyor.

Çocuk Kitaplar

KOCAMAN KALPLİ

Jo Hoestlandt
Resimleyen: Thomas Baas
Türkçesi: Azade Aslan

Ödüllü Fransız yazar Jo Hoestlandt, doğanın kusursuz uyumunu ve döngüsünü hatırlatıyor. Bir çocuğun hayallerini, heyecanlarını ve korkularını naif bir gerçeklikle işleyen roman, yaşamı yüceltıyor.

Çocuk Kitaplar

KİM BU GELEN?

Gökçe İrten

Yazı kullanmadan, sadece resimlerle bir iletişim öyküsü anlatan başarılı illüstratör Gökçe İrten, minik okurlara eğlenceli ve renkli bir macera sunuyor.

İlk Kitaplar

HAYAT PASTANESİ

Çiğdem Sezer

Şair ve yazar Çiğdem Sezer, gençlerin meslek seçme kaygısını ve ilk yürek kıpırtılarını geçmişin sırlarıyla harmanladığı romanıyla, ödüllü Köprü Kitaplar koleksiyonunun 20. kitabına imza atıyor.

Köprü Kitaplar

#DAYANDÜNYA
#DİRENEDEBİYAT

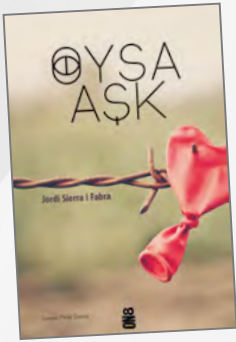
#ON8HERYERDE

🔊 Dile ulaşamayan sözcükler,
dönüşen yaşamlar...

AY DOLANDI Neslihan Önderoğlu

Edebiyatımızın üretken isimlerinden Neslihan Önderoğlu, ON8'deki ilk romanında hem çok farklı hem de çok benzer yaşamlar süren gençlerin duygu dünyalarını ve gelecek kaygılarını derinlikli gözlem gücüyle anlatıyor.

OYSA AŞK
Jordi Sierra i Fabra
Türkçesi: Pinar Savaş

İspanyol edebiyatının önemli yazarlarından Jordi Sierra i Fabra'nın, kadına şiddeti gençlerin dilinden aktardığı roman, bir ilişkiyi ilmek ilmek söküyor, güçlü ve epik anlatımıyla dikkati çekiyor.

BENİ BEKLERKEN
Sibel Oral

Gazeteci yazar Sibel Oral, iki gencin kendileri ve yaşadığı toplumla tanışma sürecindeki hesaplaşmalarını lirik bir anlatımla işliyor. Arka planda çalan müzik, ritmi belirlemekle kalmıyor, isyana alkış tutuyor.

GECE MAVİSİ ELBİSE
Karen Foxlee
Türkçesi: Mine Kazmaoğlu

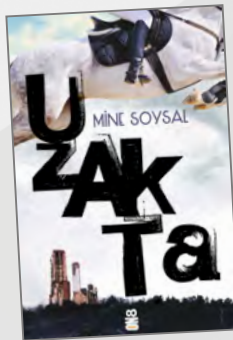
Dünyaca ünlü yazar Karen Foxlee, geçmişin izini süren iki gencin, soluk soluğa bir uçurumda kendi gerçekleriyle yüzleşme yolculuğunu polisiye tadında anlattığı ödüllü romanıyla ilk kez Türkçe'de!

2014 Davitt
Ödülleri En İyi
Gençlik Romanı

İNSAN KENDİNE DE İYİ GELİR
Ahmet Büke

Ödüllü öykücü Ahmet Büke'den, karakterlerin öyküden öyküye atladığı, komik, hüzünlü, tuhaf, hatta gerçekötesi öykülerden oluşan ödüllü bir seçki.

UZAKTA
Mine Soysal

Türkiye'nin genç nabzına kulak veren yazar Mine Soysal'dan, üniversite hayaliyle geldiği metropolde boğulan Erdo ile varlıklı ama daracık dünyasında yarınını arayan Dünya'nın hikâyesi.

Z YALNIZLIĞI
Neslihan Acu

Sistemin kenara ittiği gençleri özenli dokunuşlar, etkileyici ifadelerle sarmalayan Neslihan Acu, ilkgençliğin hüznlerini ve yarına dair endişelerini anlatıyor.

on8@on8kitap.com
facebook.com/on8kitap
twitter.com/on8kitap
instagram.com/on8kitap

ON8, bir Günişiği Kitaplığı markasıdır.

GÜNEŞİĞİ
KİTAPLIĞI

ZEYNEP
CEMALİ
EDEBİYAT
GÜNÜ 2017

Edebiyat ve yayıncılık konferansı 7. ZEYNEP CEMALİ EDEBİYAT GÜNÜ 30 Eylül Cumartesi

Edebiyata ve kitaba emek veren yaratıcılar
ve profesyonellerle, kitapları toplumla
buluşturma sorumluluğu olanlar bir arada.

Tamgünlük konferansa edebiyatçılar, yayıncılar,
editörler, çevirmenler, illüstratörler, tasarımcılar,
akademisyenler, telif ajansları, kitapçılar,
dağıtımçılar, sivil toplum kuruluşları, kütüphaneler
ve medyadan yetkililer **katılıyor.**

ZEYNEP
CEMALİ
Öykü
YARISMA
6-7-8. SINIFLAR 2017
ÖDÜL TÖRENİ

Konferansların içeriğine ücretsiz ulaşmak için
keciedebiyat.com

Kağı
İLKOKUL EDEBİYAT

Katılırlarıyla

SOYSAL

Canon

Konaklama sponsoru

Ulaşım sponsoru

Gürsel

Kırtasiye sponsoru

Basılı işler sponsorları

GİRİŞİM

info@gunisigikitapligi.com | T 0212 212 99 73 | F 0212 217 91 74

facebook.com/gk.gunisigikitapligi | twitter.com/_Gunisigi | instagram/gunisigi_kitapligi

güneşiği
kitaplığı
ON8